

Seznam příloh

Příloha 1 – Stanovení učebního stylu

Příloha 2 – Školní řád ZŠ Hanspaulka

Příloha 3 – Přepisy rozhovorů - učitelé

Příloha 4 – Přepisy rozhovorů – rodiče

Příloha č. 1: Stanovení učebního stylu

Tímto testem může žák objevit svůj „učební styl“. Žák dosáhne při tomto testu rozdílných výsledků, protože má různě vyvinuté smysly. Jestliže zjistí, že má lepší výsledky při zrakovém vnímání předmětů, nebo při jejich ohmatání, bude vědět, že si musí jakýkoliv text nejprve představit v podobě obrázků, aby ho lépe pochopil. Případně musí vůči textu něco cítit, aby si ho dobře zapamatoval (hněv, radost, zvědavost, smutek, ztotožnit se s jednající osobou apod.).

Žák může zjistit, kolik si zapamatuje, jestliže bude jen:	K tomu potřebuje:
číst (zjišťuje, jaká je jeho schopnost vnímat čtením)	deset kartiček, tužku a seznam deseti podstatných jmen
naslouchat (zjišťuje, jaká je k předčítání jeho schopnost vnímat sluchem)	seznam deseti slov
pozorovat (zjišťuje, jaká je jeho schopnost vnímat zrakem uložených předmětů v krabici)	deset různých předmětů
hmatat (zjišťuje, jaká je jeho schopnost vnímat hmatem se zavázanýma očima)	deset různých předmětů a šátek
kombinovat všechny tyto způsoby podle vlastních potřeb (zjišťuje, jaká je jeho schopnost vnímat více smyslů současně)	všechny výše uvedené pomůcky

Slova ke čtení a poslechu a předměty k pozorování a hmatání musejí být různé, aby nedošlo k opakování. Pro testování jednoho žáka je tedy zapotřebí 20 různých slov a 20 různých předmětů. Měly by to být věci známé a běžně používané, například vidlička, kolíček na prádlo, sklenička, žalud, knoflík atd.

Při ohmatávání předmětů se může stát, že žák některý předmět nepozná zcela přesně. Pak stačí říci „něco měkkého“ místo „vata“.

K testování je potřeba partnera-spolužáka, který bude s testovaným žákem test provádět. Zatímco testující žák ukazuje kartičky se slovy nebo jmenuje jednotlivá slova anebo ukazuje předměty, testovaný žák mlčí. V žádném případě nesmí slova říkat nahlas.

Příklad: Test vnímání čtením

Na deset kartiček napíšeme čitelnými tiskacími písmeny jedno slovo, například „slon“.

Každou kartičku pak ukážeme vždy na dvě vteřiny. Při předvádění je však musíme ukládat tak, aby žák neviděl na karty, které teprve přijdou na řadu.

Na závěr budeme po dobu dvaceti sekund budeme dávat jednoduché početní příklady (například $2+3$, 4×5), abychom odvrátili žákovu pozornost.

Po uplynutí této doby má žák 20 sekund na to, aby vyjmenoval všechna slova, která si zapamatoval. Slova zapíšeme a sečteme správné odpovědi.

Ostatní testy probíhají podobně. U každého testu postupujeme podle bod 3. a 4. bodu. U testu vnímání sluchem přečteme každé dvě sekundy jedno slovo. U zrakového testu vnímání ukážeme na dvě sekundy jeden předmět. Potom jej uložíme zpět do krabice tak, aby ho žák neviděl. U testu hmatového vnímání zavážeme žákovi oči a dáme mu vždy na dvě sekundy do ruky jeden předmět, aby ho mohl ohmatat. Předměty podáváme plynule jeden po druhém (Helms, 1996, s. 97-99).

Příloha č. 2: Školní řád ZŠ Hanspaulka

Vybrané části, které souvisejí s hodnocením a domácí přípravou.

Obecné zásady

Při hodnocení a při průběžné i celkové klasifikaci pedagogický pracovník (dále jen učitel) uplatňuje přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákovi. Při celkové klasifikaci přihlíží učitel k věkovým zvláštěm žáka i k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici.

Pro potřeby klasifikace se předměty dělí do tří skupin – předměty s převahou teoretického zaměření, předměty s převahou praktických činností a předměty s převahou výchovného a uměleckého odborného zaměření. Kritéria pro jednotlivé klasifikační stupně jsou formulovány především pro celkovou klasifikaci. Učitel však nepřeceňuje žádné z uvedených kritérií, posuzuje žákovy výkony komplexně, v souladu se specifiky předmětu.

Získávání podkladů pro hodnocení a klasifikaci

Podklady pro hodnocení a klasifikaci výchovně vzdělávacích výsledků a chování žáka získává učitel zejména těmito metodami, formami a prostředky:

- soustavným diagnostickým pozorováním žáka,
- soustavným sledováním výkonů žáka a jeho připravenosti na vyučování,
- různými druhy zkoušek (písemné, ústní, grafické, praktické, pohybové), didaktickými testy,
- kontrolními písemnými pracemi a praktickými zkouškami,
- analýzou výsledků činnosti žáka, jeho aktivitou v hodinách,
- konzultacemi s ostatními učiteli a podle potřeby i s pracovníky pedagogicko- psychologických poraden a zdravotnických služeb, zejména u žáka s trvalejšími psychickými a zdravotními potížemi a poruchami,
- analýzou skupinové práce,
- sebehodnocením žáka,
- domácími úkoly.

Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření

Převahu teoretického zaměření mají předměty jazykové, společenskovední a přírodovědné a matematika. Při klasifikaci výsledků v těchto vyučovacích předmětech vychází vyučující z požadavku rámcového a školního vzdělávacího programu. Při klasifikaci sleduje zejména:

- ucelenost, přesnost a trvalost osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic, zákonitostí a vztahů,
- kvalitu a rozsah získaných dovedností vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti,
- schopnost uplatňovat osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení společenských a přírodních jevů a zákonitostí,
- kvalitu myšlení, především jeho logiku, samostatnost a tvořivost,

- aktivitu v přístupu k činnostem, zájem o ně a vztah k nim,
- přesnost, výstižnost a odbornou i jazykovou správnost ústního a písemného projevu,
- kvalita výsledků činností,
- osvojení účinných metod samostatného studia,
- soustavnost v domácí přípravě.¹

¹ *Základní škola Hanspaulka: Školní řád [online]. [cit. 2020-07-22]. Dostupné z: <https://www.zshanspaulka.cz/index2.htm>*

Příloha č. 3: Přepisy rozhovorů - učitelé

ROZHOVOR 1

Žena

Věk: do 30 let

Délka učitelské praxe: 5 let, třídní ve 4. třídě, ZŠ v Praze

Zadáváte žákům domácí úkoly?

Někdy ano. Ve většině případů ano, většinou to máme tak, že jednou nebo dvakrát týdně mají úkol z češtiny a z matematiky. A když dávám nějaký delší úkol, tak ho zadávám na delší dobu, například z vlastivědy mají referáty, tak to vědí dva týdny dopředu, aby si to stihli připravit.

Proč jim domácí úkoly zadáváte? Co si myslíte, že u dětí rozvíjíte, když jim zadáváte domácí úkoly?

Myslím si, že v mladších třídách, například v 1. a 2. třídě je to naprosto nezbytné, protože ten čas strávený ve škole nestačí k tomu, aby četly a psaly, ale že si musí i doma procvičovat, aby si to zafixovaly. Potom u starších dětí je to o tom, že u referátů to může rozvíjet samostatnou práci, organizace práce, zodpovědnost za svou práci.

Jak často zadáváte domácí úkoly? Je v tom určitá pravidelnost?

Úkoly zadávám 2x až 3x týdně. Nedávám je každý den, nedávám úkoly tím stylem, že jsme udělali tohle cvičení a teď druhé cvičení udělejte za domácí úkol. Většinou se snažím, aby když už ten domácí úkol dám, tak aby to mělo nějakou návaznost, nebo aby si něco žáci procvičili, co jsme dělali. Ne jen, aby to byla výplň na doma.

Pravidelnost není špatná, navyknu si, že mají 2x až 3x týdně něco doma udělat. Na druhou stranu si nemyslím, že budu schválně vymýšlet domácí úkol, že ještě ten týden nebyl třetí domácí úkol, abychom splnili tu týdenní kvótu. Myslím si, že to není nutné.

Dáváte domácí úkoly na víkend?

Ne. Přijde mi, že ty víkendy, že od pondělí do pátku se mají připravovat, ale ten víkend by měl být strávený v rodině. Jediné co, tak když mají písemku v pondělí, tak ta příprava na ni. Ale to neberu jako domácí úkoly.

Dostávají vaši žáci dlouhodobé domácí úkoly (projekty)?

Jo, to děláme, například na vlastivědu, přírodovědu. Kde se to dá nějak hezky zpracovat. Tak mají dvou týdnenní někdy tři týdnenní čas na to, aby zpracovali projekt. Někdy je to dané tak, že mají daný dopředu termín, jsou po dvojicích a každý má nějaké datum, kdy mají odevzdat úkol. Někdo na to má méně času v tomto případě, ale žáci se mezi sebou dohodnou.

Žáci se učí samostatnosti při těchto projektech, nějaká zodpovědnost, že musí něco udělat. U dlouhodobých se rozvíjí i sami, poznat sami mnoho věcí, doučit se, co je zajímavá, pracují na tom delší dobu a mají delší čas do učiva-tématu proniknout. Než když jen něco povrchově vyplňují a zpracovávají. Pak je otázka, když to někdo vytvoří během odpoledne, tak se tyto cíle míjí účinkem.

Které typy úkolů žáky baví nejvíce?

Záleží na typu dítěte. Vím o spoustě dětí, kteří mají rádi doplňovačky, vyplňovací cvičení, hlavně v češtině. Což já jsem osobně nikdy ráda neměla, ale mám takové holčičky, které to mají rády. Hodně jsou oblíbené referáty, kdy se na ně děti ptají, kdy bude další referát. To je velmi oblíbený úkol. Teď naposledy jsme měli téma Kraje ČR, tak každý zpracoval nějaký kraj a to je hodně bavilo. Úkoly z matematiky nejsou moc oblíbené, tak jsem se nesešla s úspěchem.

Vaše třída se učí podle Hejného matematiky. Myslíte si, že je to tím, že se nad tím děti musí doma zamýšlet, že to není hned jasné? Když porovnáme klasický úkol z matematiky, například počítání dvou sloupců příkladů.

Možné to je, protože když nemají doma tu oporu. Protože když neví ve škole, tak se radí se spolužákem, se mnou a nějak to vyřeší. Ale rodiče velmi často neprošli tou metodou a sami si neví rady s tím prostředím, jsou si nejistí, tím pádem je to pro ně těžší. Ale neviním tím Hejného metodu.

Sdělujete žákům cíl domácího úkolu? Aby věděli, proč je dobré domácí úkol udělat?

Asi úplně ne u všeho. To si nemyslím, že bych dělala. Většinou u referátů si to obhájí sami, proč je dobré ty referáty dělat. U těch dílčích, malých úkolů si to neříkáme. Nebo si řekneme, že je to na procvičení, na zopakování. Ale cíl jako takový si neříkáme.

Kdyby dítě mělo problém s plněním domácího úkolu, myslíte si, že by mu to pomohlo, kdybyste si s ním sedla a promluvila si s ním, proč je důležité, aby tento domácí úkol udělalo, k čemu mu to pomůže. Poté by se mu to dělalo lépe, že by možná našlo lepší motivaci?

To si myslím, že určitě.

Gradujete domácí úkoly? Dáváte někdy žákům možnost vybrat si úkoly různé náročnosti?

V matematice ano, matematika podle Hejného je na tom postavená. V ostatních předmětech většinou ne. Nebo nevím o tom, že bych to gradovala. Samozřejmě u dětí, které mají specifické poruchy učení, tak tam zkracuji úkoly, nebo dávám vybírat z různých úkolů.

Dáváte někomu úkoly navíc? Například že zlobí, nebo to potřebuje, nebo chce.

Těm kteří chtějí, navíc na procvičování, těm ano. Ale za trest domácí úkoly nedávám.

Hodnotíte domácí úkoly?

Ne. Maximálně slovně, určitě ne známkami.

Takže například velmi dobře, povedlo se ti to, je potřeba ještě zapracovat na tomhle.

Přesně tak.

Používáte při hodnocení domácích úkolů slovní hodnocení?

Slovní hodnocení občas používám. Já jsem celkem zastáncem slovního hodnocení. Zatím jsem se nedostala k tomu, že bych hodnotila jen slovně. Ale myslím si, že to má své místo. Dětem to mnohdy dá více než jedna známka. Například v domácích úkolech je to velmi důležité, protože je to práce, kterou dělali žáci sami doma a nějakým způsobem to slovní hodnocení jim může pomoci.

Co děláte s dětmi, které nenosí domácí úkoly opakovaně?

U nás na škole je dané, že za neplnění domácích povinností, včetně domácích úkolů, fungují zápisy do žákovských knížek, kdy za nějaký počet zápisů, u nás ve třídě za pět zápisů, tak by měli mít nějaké mínus, malou pětku, co rozhoduje v průměru. Ale jinak

jsem se nesetkala, že by domácí úkoly nenosili. Možná je to tím, že nejsou zasypaní těmi domácími úkoly, že je nemají každý den. Párkrát někdo zapomene, ale není to pravidelné.

Vedete s žáky občas diskuzi o domácím úkolu? Jestli byl domácí úkol snadný? Proč žák daný úkol nesplnil? Co se u plnění domácí úkolu dozvěděli a naučili?

To ano. Většinou tohle rozebíráme u dlouhodobých domácích úkolů, ne u těch procvičovacích malých. U projektů hodnotíme celá třída, říkáme pozitiva a naopak, co do příště ještě vylepšit.

Myslíte si, že jsou děti dostatečně motivované, aby plnily domácí úkoly? S čím jejich motivovanost souvisí?

Ve třídě to funguje, protože máme skvělé i rodiče. Je to i jejich zásluha, protože u nás jsou rodiče zapojeni do všeho, starají se, aby děti domácí úkoly plnily. Stalo se mi dokonce, že mi někdo psal, že jim dítě tvrdí, že nemá domácí úkol, tak jestli je to pravda. Takže i rodiče na to dohlížejí. I děti se snaží samy za sebe, vypracovat domácí úkoly. Motivace není vnitřní, myslím si, že jsou na to ještě malí. Ale snaží se si zodpovídat za svou práci.

Plní lépe domácí úkoly dívky nebo chlapci? Čím to může být?

No, to úplně nedokážu posoudit. Pečlivější jsou rozhodně dívky, ale to je tak všeobecně ve všem. Hodně záleží, jaký vztah má dítě ke konkrétnímu předmětu. Je vidět, že v matematice jsou lepší kluci a mají raději úkoly z matematiky. V českém jazyce zase naopak děvčata.

Takže je zde takový ten stereotyp, že holky jsou snaživé, pečlivé a kluci spíše logicky zaměřeni?

Ano.

Mají rodiče dětí problém s úkoly?

U nás určitě ne. Naopak mi i řekli, že je úkolů málo.

Připravila jste rodiče předem na domácí úkoly? Jak?

Na prvních třídních schůzkách jsem je seznámila, jak budu pracovat s dětmi, jak budou probíhat domácí úkoly, že nebudou každý den, že občas bude nějaký dlouhodobý úkol.

Jak plnili žáci zadávané úkoly, týdenní plán v období zavření škol kvůli zamezení šíření nemoci covid-19?

U nás ve třídě plnili všichni velmi dobře úkoly. Tam jsem se nesetkala zpětně s nikým, kdo by nekomunikoval, nepracoval. Takže u nás to bylo v pořádku. Fungovali jsme přes týdenní plány, přes online komunikaci, e-maily, videohovory, které byly individuální i skupinové. Jednou týdně mi i rodiče poslali zpětnou vazbu.

Jakým způsobem reagovali rodiče na online výuku?

U nás ve třídě reagovali rodiče kladně. Ohlasy byly kladné. Vždy se najde něco, co neseď všem. Ale byla převaha kladných ohlasů. Tam byla spokojenost. Dostala jsem i velkou květinu jako poděkování. Měli jsme i ve škole závěrečné hodnocení, kdy jsme posílali dotazníky rodičů, tak většina byla spokojená i s množstvím. Pár jich bylo nespokojených, ale to byly děti s poruchou učení, nebo se jim doma nemohli rodiče tolik věnovat. Takže věřím, že to na ně mohlo být občas příliš. Ale já jsem i průběžně komunikovala s rodiči a podle jejich připomínek jsem upravovala množství.

Jaké otázky byly v dotazníků?

Pro děti tam bylo, jakou formou byly úkoly zadávané, jestli to stíhaly plnit, kolik času denně věnovaly učení, jestli s ním komunikoval učitel, jestli dostávaly zpětnou vazbu. Pro rodiče víceméně to samé. Otázky směřovaly na komunikaci s učitelem, jestli byly úkoly jasně zadané.

Máte nějakou situaci, kdy se vedl boj kvůli domácím úkolům?

Ano, ale většinou to bylo na druhém stupni. Každý učitel na daný předmět měl jiné požadavky, jiný způsob komunikace, takže to je náročnější. Když byla online výuka, tak ty děti to nedělaly postupně, pak to chtěly dohnat a logicky toho bylo najednou mnoho.

Domácí úkoly jsou na místě. Neměla by to být časová výplň typu: „Musím jim dát úkol, ať mají nějaký úkol.“ Nebo bezmyšlenkovitě zadat cvičení, které jsme nestihli udělat ve škole. To by se podle mě nemělo dělat. Ty úkoly by měly mít nějaký smysl.

ROZHOVOR 2

Žena

Věk: do 30 let

Délka učitelské praxe: 1 rok, 1. a 2. třída, malotřídka, ZŠ na vesnici

Zadáváte žákům domácí úkoly? Proč ano, proč ne?

Ano zadávám, ne pravidelně, ne každý den. Je to většinou, když cítím, že je potřeba si zopakovat nějaké učivo nebo do angličtiny slovíčka, když potřebuji, aby je uměli následující hodiny. V angličtině jsou to hlavně slovíčka, protože jim s tím mohou pomoci rodiče, ale z gramatiky jsou většinou „nahrané“ děcka i rodiče. V češtině dle potřeby, nezadávám to pravidelně a většinou je nekontroluji.

Proč jim domácí úkoly zadáváte? Co si myslíte, že u dětí rozvíjíte, když jim zadáváte domácí úkoly?

Mají nějakou zodpovědnost. I když budou potom v práci, tak pak budou mít nějaké úkoly, které musí splnit. Samozřejmě mohou to napsat o přestávce, ale potom se jim to většinou vymstí při první písemce. Takže úkoly ano, ale nepřehánět to s nimi. Nemusí být každý den. Musí to být něco, co pro ně bude užitečné. Ne jen, že se učitelka rozhodla, že nestihli učivo v hodině, tak to doženou doma, ať to cvičení dodělají doma. Ideálně mít ty úkoly připravené předem.

Jak často zadáváte domácí úkoly? Je v tom určitá pravidelnost?

Já si myslím, že to je důležité u malých dětí. Teď jsem učila prvňáky a druháky, tak tam ta denní příprava, nějaké to čtení a základní počty, je potřeba. Ale zase té praxe tolik nemám. Pravidelnost není špatná, kdyby věděli, že každé pondělí a úterý mají úkol z češtiny a úterý a čtvrtek z matematiky, tak si myslím, že i pro rodiče je to jednodušší. Ale fakt to je úkol, kterým zaberou maximálně 10 - 15 minut, nic náročného, spíše procvičení učiva. U těch starších tam, obzvlášť když budou přecházet na druhý stupeň, spíš se jich ptám, jestli si to potřebují procvičit, chci vědět zpětnou vazbu. Dám na jejich pocit, jak moc si myslí, že to umí, jak si v tom učivu věří, a poté se rozmýšlím, jestli jim dám domácí práce.

Dáváte domácí úkoly na víkend?

Ne. Protože jsou to děcka z vesnice a chci, ať chodí ven a hrají fotbal, ať chytají ještěrky před školou. Domácí úkoly jsou největší otrava pro rodiče, protože v neděli

večer musí „dokopat“ ty svoje děti k dopsání úkolů. Takže já jim dávám ty víkendy volné. Obzvlášť když vím, že ty děti tady na té vesnici tráví víkendy venku, nebo u druhých rodičů. Protože je pravda, že tu máme také děti z rozvedených rodin, takže jezdí na víkend k tatínkům nebo maminkám, tak ať si nemusí tahat učebnice s sebou. Možná, že jsem občas někdy nějaký dala, ale není to pravidelné.

Dostávají vaši žáci dlouhodobé domácí úkoly (projekty)?

Já učím češtinu a angličtinu na naší malé základce. Takže z těchto předmětů nedostávají dlouhodobější úkoly. Ale vím, že ve vlastivědě dělali nějaké projekty, ale to dělali v hodině, ne doma.

Co si myslíte, že se rozvíjí u dětí těmito dlouhodobými úkoly?

Asi aby si uměly rozvrhnout tu práci. Musí vědět cíl a měly by znát ty kroky. Jestli je to nějaký projekt jako plakát. Dost záleží na tom tématu a předmětu. Musí vědět, kde si získají informace. Internet je sice krásná věc, ale je potřeba navštívit i tu knihovnu. Já bych dala právě tuto podmínku, že musí čerpat i z knih. My máme knihovnu hned vedle školy, takže jednu z podmínek bych dala využít literaturu, knihu.

Které typy úkolů žáky baví nejvíce?

No je hodně bavili úkoly, na angličtinu procvičování slovíček přes aplikaci Quizlet. Ale tam je problém, protože ne všichni mají doma připojení k internetu, u nás. Ale pokud mám tu jistotu, že všichni mají tablet, počítač a internet, tak je to hrozně baví, protože se učí na počítači. A rodiče nemají argument, proč ty děcka nemohou jít na počítač. Ale samozřejmě to musí být domluvené s rodiči. To musí rodiče schválit, ideálně na třídních schůzkách. Děcka to baví se učit prostřednictvím aplikací a programů na počítači. Je to digitální generace, i my učitelé se musíme přizpůsobit.

Sdělujete žákům cíl domácího úkolu? Aby věděli, proč je dobré domácí úkol udělat?

No, upřímně asi ne. Neříkám jim, proč se to dělá. Většinou to říkám takhle: „Sami vidíte, že nám tohle učivo dělá ještě problémy, tak proto si ho ještě procvičíte ještě doma na tady tom úkolu.“. Rodiče hodně dbají, ať jsou pracovní sešity vypracované, když už je mají, takže zadávám úkoly i z toho. Bohužel hodně pracovních sešitů má ze zadní strany klíč. Když jsem zadávala úkoly během online vyučování, na té

dálkové výuce, tak šlo vidět, kteří žáci si je přepsali z těch klíčů. Potom v květnu přišli do školy a vlastně neuměli nic moc.

Gradujete domácí úkoly? Dáváte někdy žákům možnost vybrat si úkoly různé náročnosti?

Ne. Nemám na to kapacitu. Mám více tříd najednou. Když dávám úkol, tak se snažím, ať má každý ročník v té třídě úkol. Mají stejný typ úkolu. Z literatury si měli donést nějakou knížku, kterou četli a o ní nám něco říct, jestli by nám ji doporučili. V té gramatice, když mají úkol, tak všichni mají nějaké doplňovací cvičení. Oni sledují ty ostatní ročníky a řeší hodně, co je spravedlivé a co ne. Opravdu hodně řeší spravedlnost. Čtvrtáci zvládají vyjmenovaná slova a třetíáci se je učí a potřebují si je procvičit. Ale já jsem dala úkol i těm čtvrtákům, ale náročnější cvičení. Abych i já věděla, jak jsou na tom. Zda je to potřeba ještě procvičit. A dostal to i ten páták, který byl jen jeden. Je to náročné v té malotřídce, ale má to své kouzlo. Těch dětí je málo.

Hodnotíte domácí úkoly?

Ano, hodnotím. Když to udělají a já si to nevyberu a nekontroluju, tak oni pak nevědí, proč to dělali. Chyběla by jim ta zpětná vazba. Někdy to kontrolujeme spolu, ale to je náročné, protože se vždy musím věnovat jednomu ročníku a ty zbylé dva ročníky musím zabavit jinak. Nebo si to vybírám. Ale jak nedávám úkoly každý den, tak to není tak náročné.

Používáte při hodnocení domácích úkolů slovní hodnocení?

Používala jsem ze začátku, ale potom jsem zjistila, že to je časově náročné a sklouzávala jsem k tomu, že jsem pořád psala to samé. No a druhé pololetí jsem toho měla mnoho na fakultě, takže kvůli mým studijním důvodům jsem od toho upustila. A vlastně přišel ten COVID. Ale zase během toho COVIDU jsem používala mnohem více slovní hodnocení, protože jsem jim psala maily. Tomu danému žákovi jsem psala, co mu konkrétně dělá problém, co mu naopak jde moc dobře. Ta zpětná vazba byla mnohem větší. Ale seděla jsem u počítače od rána do večera. Ale celkově je to můj první rok a zkusím, co funguje a co ne.

Co děláte s dětmi, které nenosí domácí úkoly opakovaně?

Hlavně zjišťuji, proč to nenosí. Mám jednoho čtvrtáka. Minulý rok, když jsem tady ještě neučila, tak měl velké problémy kázeňské. Nebyl připravený do výuky, nenosil

úkoly, neuměl to, co měl umět. Údajně byl problém v rodině. No a já jsem se sešla s babičkou, která ho vychovává a ona mi řekla: „No, já bych s ním ty úkoly dělala, ale já nevím, jaké on má, protože on si to nezapisuje do úkolníčku.“ Takže já jsem se zaměřila na to, že jsem šla za tím žákem a ujistila jsem se, že to má zapsané. A když si ho zapsal, tak ta babička už dohlédla na to, že ho udělal. Tam byl opravdu problém, že on si to nezapsal a zapomněl, co měl udělat. Tam se to vyjasnilo. A jinak jak jsem měla těch žáků jen 11, tak tam žádný problém nebyl. My jsme malá vesnice a všichni všechno vědí, takže rodiče se snaží, aby děti nedělaly ostudu a byly připravené.

Vedete s žáky občas diskusi o domácím úkolu? Co se u plnění domácí úkolu dozvěděli a naučili?

No, záleží, jaký je to úkol. Pokud jsou to úkoly z pracovního sešitu, tak tam nějaká diskuse nad tím není. Ale když jsme měli něco netradičního, například téma *Sametová revoluce* a oni se měli doma zeptat rodičů, prarodičů, co u toho prožívali, tak tam ta diskuse trvala celou hodinu. Povídali jsme si i o tom, proč jsem takový úkol zadala. Tomu jsem věnovala hodně času, protože to byl celodenní projekt, ale ty rychlé úkoly, na to není čas. Toho učiva je tolik, hlavně třetí a čtvrtáci, že na to není kapacita. Nemůžu si dovolit zabít 20 minut z hodiny diskusí o domácím úkolu. Nebo můžu, ale musím to potom hodně tlačit.

Myslíte si, že jsou děti dostatečně motivované, aby plnily domácí úkoly? S čím jejich motivovanost souvisí?

Nejsou motivované vůbec. Je celkově nebaví moc chodit do školy. Oni když mají něco dělat, tak je to problém. Vyjmenovaná slova a slovíčka jsou nuda. Je dobré vědět, co chtějí ty žáci dělat, jaké mají životní sny. Máme tu jednu holčičku, která chce být veterinářka a další kosmetička, a tam se snažím tu angličtinu používat v těch tématech, která je baví a zajímají se o ně. Mám tu hodně fotbalistů, takže na webové stránce *Monkey english* je hodně slovíček o fotbalu, takže to je hrozně bavilo. Dávat tam věci, které jsou pro ně nové, které je baví, využívat tu techniku, různá videa, tablety do výuky, protože je to motivuje. Co nejvíce to zatraktivnit, protože jen práce v učebnici nebo pracovním sešitě je nebaví. Ani mě to nebaví. Musíme se učebnice držet, ale jde to i jinak. Je to i náročné pro učitele, to přiznávám. Oni musí a chtějí vědět, k čemu jim to v životě bude. Neučí se to pro mě, ani pro rodiče, ani pro známky. Já obecně známkuji málo, snažím se v nich spíše probudit vnitřní motivaci,

aby věděli, proč to dělají. Využívám i toho, že starší učí mladší. Čtvrtáci uměli s tablety, a tak si vzali k sobě prvňáčky a druháčky a učili je pracovat na tom tabletu. A já mohla sledovat, posilovat vztahy ve třídě. A čtvrtáci si připadali důležití, protože byli v roli učitelů.

Plní lépe domácí úkoly dívky nebo chlapci? Čím to může být?

Dívky. Jsou pracovitější, pilnější, touží více po pochvale. Hodně si zakládají na dobrých známkách. Je to taková genderová klasika. Kluci se tváří, že jim na tom nezáleží a je jim to jedno.

Mají rodiče dětí problém s úkoly?

Tady je to ovlivněné tou vesnicí. Děti tu nemají tolik kroužků jako v Praze. Oni tady hrají fotbal, to mají jednou týdně tréninky a o víkendu zápasy, tak zase tolik zaneprázdnění nejsou. Rodiče úkoly vyžadují, jsou na ně zvyklí. Je to tady stará škola. V Praze jsem byla zvyklá na alternativnější přístup, kdy si úkoly nepřáli, i se známkováním to bylo zvláštní. Oni tady vidí, co to dítě ve škole dělalo, co umí a jsou rádi, že mají děcka povinnosti. Ta generace je taková jaká je. Rodiče řeknou a teď si jdi udělat úkol, je to tvá práce, tvá povinnost. Tak ty úkoly dáváme. Ale jsme domluvené s kolegyněmi, že nedáváme obě úkol ve stejný den.

Připravila jste rodiče předem na domácí úkoly? Jak?

Ani ne. Na prvních schůzkách v září se nikdo na úkoly neptal, oni počítají, že úkoly budou. Takže jsem se zmínila, že domácí příprava je povinná. Je to jejich povinnost. Ale nějaká diskuse se nevedla. Ale kolegyně, co měla prvňáčky a druháčky, tak ta měla větší třídní schůzku a to s rodiči řešila, že bude každý den domácí úkol, přibližně na 10-15 minut, víkendy budou mít volné, že to záleží na rodičích, jestli si budou s rodiči číst. Ona tam měla takovou pravidelnost. Ale já jsem celý rok pořád studovala a musela jsem být i hodně v Praze, suplovalo se i za mě, tak tam ta pravidelnost chyběla. Bylo to hektické.

Jak plnili žáci zadávané úkoly, týdenní plán v období zavření škol kvůli zamezení šíření nemoci covid-19?

Ze začátku, první dva týdny, jsme zadali úkoly a bylo to zhruba to, co bychom stihli v hodině. Hodně žáků nemá doma tiskárnu, tak jsem nemohla zadávat pracovní listy. Někteří si četli e-maily v telefonu, takže tady byl problém s tím technickým zázemím

v rodinách. Ale úkoly plnili. Vždy v pátek nebo v sobotu mi to poslali na opravení. A zhruba po 14 dnech jsme rozjeli online výuku. Tam se účastnilo celkem dost žáků. Já jsem měla trojku, čtyřku a pětku. Třetřáci byli oba dva, čtvrtřáci tam jich ze sedmi chodilo většinou 5 - 6, ten sedmý nebyl na online výuce vůbec, ani nepřišel v květnu do školy. Tam zpětná vazba úplně nebyla, má náročné domácí zázemí, protože mají hodně dětí doma. Upřímně jsme na to netlačili, ten žák nemá problémy s učivem, dokonce jsem maminku i potkala a říkala, že to stíhají, ale nestíhají to fotit a skenovat. Tak jsem spoléhala na to, že je to i zodpovědnost rodiče, jak bude ten žák připraven a naučen. Kdo chtěl, tak se mohl zúčastnit online výuky, ta byla pondělí, středa a pátek, kde se probírala čeština a angličtina. My jsme tam probírali ty úkoly, které jsem jim zadala. Takže děti měly možnosti si to udělat online se mnou nebo samy. Fungovala to, bylo to super, měla jsem hned zpětnou vazbu, na čem je potřeba zapracovat. Takže tam ta online výuka nám pomohla. Ten páťák na online výuku nechodil, ale tam jsem měla zpětnou vazbu takovou, že mi to posílal nafocené a neměl s ničím problémem. A potom ti, co se nevrátili do školy, my máme 19 žáků v celé škole, 10 šlo do školy v květnu a ti co zůstali doma, tak s nimi měla paní ředitelka online výuku. Takže jsme to tady nějaká zvládli.

Jakým způsobem reagovali rodiče na online výuku?

Rodiče byli nadšení. Dávali jsme rodičům dotazník a z 19 rodičů nám 18 vyplnilo. Byly to kladné odpovědi. Někteří rodiče psali, že toho bylo hodně, ale to si myslím, že bylo ovlivněno tím, že si rodiče neuvědomí, kolik se toho zvládne ve škole. Protože jsme nedávali rozhodně více než to, co se učí ve škole. Jeli jsme na minima, která žáci mají umět. Rodiče děkovali, byli rádi, že to fungovalo. Bylo vidět, že byli rádi, že na to nejsou sami. Tady na té vesnici je problém s angličtinou, tak to si myslím, že se rodičům ulevilo.

Úkoly jsou diskutované téma. Já osobně si myslím, že domácí příprava u žáků být musí. Ale hodnotit to černými puntíky, které negativně ovlivní klima, tak na doporučení paní ředitelky se mi osvědčilo dávat žákům do písemky to samé, co jsem dala za domácí úkol. A potom to říct žákům. Já to použila při čtvrtletní práci z češtiny, právě nějaké cvičení z pracovního sešitu. A nějací žáci to opsali z toho klíče, tak jsem jim to potom řekla, po té písemce, ať se podívají do toho pracovního sešitu na to konkrétní cvičení a ať to porovnají s tou písemkou. A oni: „Ježiši, to je úplně stejné!“. A potom viděli, že ten, kdo vyplnil sám a dal si s tím tu práci v pracovním

sešitě, tak to potom zvládnul i v té čtvrtletce. A kdo to opsal z klíče, a pak došel k uvědomění, že ten klíč se nevyplácí používat. Takhle jsem to použila i v angličtině.

ROZHOVOR 3

Žena

Věk: do 30 let

Délka učitelské praxe: 4 roky, ZŠ v Praze

Zadáváte žákům domácí úkoly? Proč ano, proč ne?

Ano, zadávám. Protože si myslím, že si to potřebují děti procvičit z té školy. To se ve škole nestíhá.

Proč jim domácí úkoly zadáváte? Co si myslíte, že u dětí rozvíjíte, když jim zadáváte domácí úkoly?

Učí se tím samostatnosti, mají povinnosti, a že se musí o to starat.

Jak často zadáváte domácí úkoly? Je v tom určitá pravidelnost?

Tak dvakrát až třikrát do týdne. Pravidelnost v tom určitá není. Záleží, jestli to probereme ve škole nebo ne. Ono to nejde jim dávat úkoly pravidelně, nevím, jestli to stihneme v té hodině. A také když si na to zvyknou, tak si budou říkat, no teďka bude ten úkol, a já když ho dám jindy, tak ho neudělají. Já se té pravidelnosti vyhýbám.

Dáváte domácí úkoly na víkend?

To moc ne. To se snažím nedávat. Víkend je od toho, aby si odpočinuli. A v pondělí nebo v úterý většinou píšou nějakou písemku, tak je nechci nutit do domácích úkolů, spíše se učí na ten test. Je to spíše domácí příprava. Oni to vědí, že v pondělí píší desetiminutovku, tak se na to připravují.

Dostávají vaši žáci dlouhodobé domácí úkoly (projekty)?

My to děláme většinou v rámci několika předmětů, ale jako většinou moc ne. Jen občas, ale nepamatuji si, že bych ji dávala úkol na delší dobu. Spíš teďka u online výuky jsem jim dávala čas dva týdny na prezentaci.

Co si myslíte, že tyto úkoly u dětí rozvíjejí?

No každopádně já se snažím, aby spolupracovaly ve dvojicích, ve skupině. Asi tomu více dají, více do toho proniknou. Nedělají to tak rychle.

Které typy úkolů žáky baví nejvíce?

Většinou když mají tajenku, takové ty zábavné.

Sdělujete žákům cíl domácího úkolu?

To ne, to ne.

Gradujete domácí úkoly? Dáváte někdy žákům možnost vybrat si úkoly různé náročnosti?

Ne, tak to ne. Myslím si, že vím sama nejlépe, co potřebují. Kdyby si to měli vybrat sami, tak si vyberou ty lehké úkoly, a pak zbyde to těžké učivo na školu.

Hodnotíte domácí úkoly?

My máme dané, že se nesmí hodnotit. Takže si píšu jen k sobě malou jedničku nebo plusko.

Používáte při hodnocení domácích úkolů slovní hodnocení?

Ne vůbec. Já se tomu snažím vyhnout jako čert kříži. Já se toho fakt bojím. Je to hodně náročné. Probírali jsme to na poradě a je to šílenost.

Co děláte s dětmi, které nenosí domácí úkoly opakovaně?

My to máme udělané, že pokud to nepřinesou 15x, tak dostanou napomenutí třídního učitele. Takže je to odstupňované takhle. Když je nenosí opakovaně, tak se to také promítne do známky.

Vedete s žáky občas diskusi o domácím úkolu? Jestli byl domácí úkol snadný?

Proč žák daný úkol nesplnil?

Občas. Přijde mi divné, když nějaká holka, která normálně nosí domácí úkoly a najednou ho nemá, tak se snažím to zjistit. Pokud je to někdo, kdo ty úkoly nenosí opakovaně, tak to nemá cenu. Ale pokud je to někdo, kdo je nosí, tak se zajímám, proč ho nepřinesl. Bavit se o tom, co se naučil z domácího úkolu záleží na předmětu. Při češtině to nejde, možná při jiných předmětech ano. Ale moc to nedělám.

Myslíte si, že jsou děti dostatečně motivované, aby plnily domácí úkoly? S čím jejich motivovanost souvisí?

Tam si myslím, že je to tak, že když jim dáváme malé jedničky, tak ta motivace není velká. Možná kdybychom dávali velké jedničky, tak jo. Ale i z ministerstva je snad dané, že se úkoly nesmí hodnotit. Takže ta motivace není. Maximálně když se chtějí připravit na písemku, tak kolega dával do písemky to, co dával do úkolu. Takže ten, kdo udělal domácí úkol, tak se mu to vyplatilo. Ten, kdo se na to vykašlal, tak dostal pětku. Motivace je tu jen prostřednictvím známek. U některých je zájem, že se rádi učí, ale když jsou někteří kluci, kteří nespolupracují, tak s tím nic neudělám.

Plní lépe domácí úkoly dívky nebo chlapci? Čím to může být?

Tam je to jasný, dívky. Dívky se chtějí něco naučit, chtějí to umět, chtějí dobré známky. Ale kluci jsou prostě takový: „No, tak mi napařte pětku. Mně to je jedno.“ .V páté třídě je to asi spojené s pubertou.

Mají rodiče dětí problém s úkoly?

U nás ne. Víím, že se to většinou stává, ale u nás ne. Jen jednou se mi stalo, když jsem po nich chtěla deníky, aby si začali psát, tak to měli problém. Ale když jsem jim to potom vysvětlila, tak docela dobrý. Ty děti měly problém se slohem, neuměly napsat příběh, neuměli to odvyprávět. A jak si psaly ten deník, tak se hrozně zlepšily.

Vy jste to rodičům už na začátku řekla, že děti mají problém se slohem, tak si budou psát deník, že jim to pomůže?

Ano, na začátku jsem to řekla. I přesto mi nedůvěřovali, je to nové. Ale když viděli, že to k něčemu je, tak dobrý.

Takže si myslíte, že obecně je dobré s rodiči mluvit, proč jsou domácí úkoly dobré pro děti.

Jako určitě, ale nejsem si jistá, jestli u těch domácích úkolů je to nutné. Ty tu vždycky byly a je to součást té školy. Ale u nás si rodiče na domácí úkoly nestěžují. Je to možná tím, že nejsme zaměřeni na sporty, kde mají děti i jiné zájmy.

Připravila jste rodiče předem na domácí úkoly?

Tato otázka je zodpovězená už v předchozích odpovědích.

Jak plnili žáci zadávané úkoly, týdenní plán v období zavření škol kvůli zamezení šíření nemoci covid-19?

Jasně, to je ta online výuka. No my jsme to měli udělané tak, že vlastně pokud dítě nespĺnilo, tak se to psalo do tabulek a rodiče se obvolávali. Většinou to plnily. Věděly, že pokud to nespĺní, tak se to dozví rodiče a bály se toho. Takže to plnily dobře. Byly výjimky, ale to jsou vždy. S rodiči jsme komunikovali přes e-mail, telefonem, v aplikaci Teams. Tam probíhala i online výuka.

Jakým způsobem reagovali rodiče na online výuku?

U nás pozitivně. Jen jsem měla jeden problém s chlapcem, který mi nechodil na online výuku. A snažil se to na mě nahrát, že tam chodí, ale já ho pak napráskala, tak pak byl klid. Rodiče nám poděkovali. První týden jsme se s tím prali, dostali více úkolů. Ale poté jsem ubrala a sedlo si to.

Obecně mívají problém rodiče dětí, které mají hodně kroužků. I ten kluk, s kterým jsem já bojovala, tak je to hokejista, sportu věnuje veškerý svůj volný čas. Ty domácí úkoly nechtěli. Ale zase na druhou stranu jsem si s maminkou vysvětlila, že když nebude domácí úkoly plnit, tak bude mít horší známky, tak už byla v pohodě a přijmula to. Je to o komunikaci s rodiči. Pokud je problémový rodič, vlastně jsme měli problémového rodiče, který si myslel, že snědl veškerou moudrost světa, tak mi tam začal vykládat nějaké věci. Nechala jsem ho vypovídat, pak jsem se ho já ptala, co by tedy udělal na mém místě a nějak jsme se domluvili.

ROZHOVOR 4

Žena

Věk: do 30 let

Délka učitelské praxe: 1 rok ,ZŠ na vesnici, malotřídky

Zadáváte žákům domácí úkoly? Proč ano, proč ne?

Ano, zadáváme. Dáváme jim je proto, aby si procvičili učivo, nebo když něco nestihneme ve škole, tak si to musí dodělat doma. Ale nejvíce kvůli tomu, aby si to procvičili.

Proč jim domácí úkoly zadáváte? Co si myslíte, že u dětí rozvíjíte, když jim zadáváte domácí úkoly?

Tak ... hmmm. Tak jako přemýšlím, co u nich rozvíjím domácím úkolem. Tak jako já nevím no, tak třeba že mají nějaké povinnosti doma plnit, já nevím.

Jak často zadáváte domácí úkoly? Je v tom určitá pravidelnost?

No, dostávám vyzvání od ředitelky, že moc ne. Většinou jednou týdně. Není v tom pravidelnost. Radši bych nedávala vůbec, ale musíme, u nás je to takhle nastavené. Pravidelnost by byla asi lepší, domluvit se i s učitelkou, která učí matematiku a rozložit to do konkrétních dnů, ale to neděláme.

Dáváte domácí úkoly na víkend?

Dávají se úkoly na víkend. Například v pondělí píší test a oni dostanou podobná cvičení těm, která budou v tom testu. Takže si je udělají a procvičí si to, připraví se, v pondělí píší. Tak třeba takhle jednoduše to funguje.

Dostávají vaši žáci dlouhodobé domácí úkoly (projekty)?

No druháci ne. Starší děti ano. U pátáků se jim dávají delší úkoly i u angličtiny, nad čím musí více přemýšlet.

Které typy úkolů žáky baví nejvíce?

Takové ty tvořivé úkoly.

Sdělujete žákům cíl domácího úkolu?

Jojo, občas jo.

Gradujete domácí úkoly? Dáváte někdy žákům možnost vybrat si úkoly různé náročnosti?

Jojo, dávám. Já mám ve třídě různé děti, někteří mají tréninky, tak nemají tolik času, tak aby si prostě mohly vybrat. Některé děti to baví, udělají pět úkolů a některé děti to nebaví, tak udělají prostě jeden.

Hodnotíte domácí úkoly?

Já je nehodnotím známkami, ale máme takovou tabulku a tam píší takové plusové bodíky. Znamky z domácích úkolů nedávám, přijde mi to takové hloupé.

Používáte při hodnocení domácích úkolů slovní hodnocení?

Ne. Já se vyjádřím ústně v hodině, ale nic nevypisuji. Já nevím, čím by jim to pomohlo. U těch druháků, kde jsem třídni, tak by si to asi přečetli rodiče, ale nevím k čemu by to bylo těm dětem.

Co děláte s dětmi, které nenosí domácí úkoly opakovaně?

Píší to do té tabulky, mínusy. Když mají více těch mínusů, tak dostanou nějaký trest, nebo něco takového. Nepíší to do žákovské knížky.

Vedete s žáky občas diskusi o domácím úkolu?

Jojo, to jo.

Myslíte si, že jsou děti dostatečně motivované, aby plnily domácí úkoly? S čím jejich motivovanost souvisí?

Upřímně, nejsou motivované. Nechce se jim. Některé děti jsou rádi, některé to nemají rádi. Chtějí si doma odpočinout a nechce se jim psát úkoly. Dělají to možná kvůli těm pluskám, protože když jim mají více, tak dostanou jedničku velkou. Takže to asi dělají i kvůli tomu.

Plní lépe domácí úkoly dívky nebo chlapci?

Holky, jsou pečlivější než kluci.

Mají rodiče dětí problém s úkoly?

Jsou tam rodiče, kteří by chtěli pro děti více úkolů. Setkala jsem se s tím. Ale mojí kolegyni se stalo, že dala domácí úkol prvňákovi. No a maminka napsala dlouhý dopis, že nechápe, proč se dětem dávají domácí úkoly, že to dělat nechce, a tak. I

takové problémy jsou. Někomu to přijde moc, někomu málo, je to různé. Rodiče jsou hrozni!

Myslíte si, že kdyby kolegyně vysvětlila dříve, proč jsou domácí úkoly důležité, tak by to ta maminka akceptovala?

Asi jo, myslím si, že jo. Ale tahle maminka je takový typ maminky, která se nestará o to dítě, nezajímá, nebaví ji se s tím dítětem učit. Nechce se jí nic dělat, že jo.

Připravila jste rodiče předem na domácí úkoly? Jak?

Já jsem jim řekla, že nejsem nakloněná domácím úkolům. Ale ta ředitelka to nastavila, že domácí úkoly musí být. No a než odejde, tak ji musíme ještě poslouchat, no.

Jak plnili žáci zadávané úkoly, týdenní plán v období zavření škol kvůli zamezení šíření nemoci covid-19?

V neděli jsme poslali úkoly paní ředitelce, ta to vyvěsila na stránky a rodiče si je tam našli. Pak je s dětmi udělali a pátek mi je poslali na Whatsapp, na e-mail, nebo předali ve škole. My jsme totiž museli být každý pátek ve škole přítomni. Tak jsem to opravila a dala jim zpětnou vazbu. Ale osobně to moc nenosili. Online pravidelné setkávání jsme neměli. S druháky vůbec, ale s pátáky jsem to dělala. Dělala jsem jim testy online v Google učebně.

Jakým způsobem reagovali rodiče na online výuku?

Rodičům se líbili testy online, že děti to vyplnily, výsledky se odeslaly rovnou mně. Ale jinak jim to přišlo náročné. Tak museli chodit do práce a ještě učit své děti. Ale hodnotili to asi kladně, nikdo neměl žádnou připomínku. Dotazníky rodičům jsme nedávali, ale poslali jsme rodičům pochvalné listy, jak se učili s dětmi. Já se ptala rodičů, jestli je toho akorát a oni říkali, že je to v pohodě. Nějak jsme se dohodli.

ROZHOVOR 5

Žena

Věk: do 30 let

Délka učitelské praxe: 2 roky, ZŠ v Praze

Zadáváte žákům domácí úkoly? Proč ano, proč ne?

Ano. Protože cítím, že je ta látka důležitá a považuji za nezbytné.

Proč jim domácí úkoly zadáváte? Co si myslíte, že u dětí rozvíjíte, když jim zadáváte domácí úkoly?

Protože si myslím, že je to důležitá látka, tak potřebuji, aby si to ještě ten den procvičili. A druhý den zjišťuji, jestli to zvládli. Co u nich rozvíjím ... no, to co si zapamatovali z hodiny.

Jak často zadáváte domácí úkoly? Je v tom určitá pravidelnost?

No, já asi nejsem ten typ, který zadává úkoly denně nebo pravidelně. Spíše jdu podle potřeby. Moc úkoly nedávám, myslím si, že to není dobré. Děti jsou doma od toho, aby si ten čas užily nějak jinak, ne školou. Ale zase když je potřeba, tak jim dám úkol klidně každý den.

Mohla by dětem nějaká pravidelnost pomoci?

No, to je těžké říct. Já sama nejsem pravidelný typ. Vždy se snažím hodinu vystavit na potřebách dětí. Takže se někdy stane, že se můj plán změní, protože to z nějakého důvodu nejde takhle. Takže si nemyslím, že pravidelnost je důležitá. Stačí to, že je nastavená tak, že musí chodit do školy, musí se tam učit, musí plnit úkoly. To nepovažuji za důležité. Děti mají spoustu, ale opravdu spoustu kroužků, klidně dva denně. To se pak nedá zapamatovat, komu v ten den úkol vyhovuje, protože nemá kroužek, protože ostatní zase mají do večera trénink.

Dáváte domácí úkoly na víkend?

Většinou ne. Když už ho dám, tak jsou to pokusy, nebo úkoly spojené s přírodou. Jdou pozorovat stromy v lese, listy, jehličí. Ty úkoly, co se nemusí psát. Když už jim takový úkol dám, tak je to kvůli procvičení učiva, psaní i/y. Přes týden děti netráví tolik času s rodiči a sourozenci, tak jim chci dát prostor, ať se užijí o víkendu.

Dostávají vaši žáci dlouhodobé domácí úkoly (projekty)?

Referáty ne. Dávali jsme čtenářský deník, že měli za měsíc přečíst knihu. A potom o ní pohovořit. Projekty děláme při vyučování. Občas mají něco najít na internetu nebo v encyklopedii a donést do školy, a tam to vypracovali. Na prvním stupni to asi nic nerozvíjí, tyhle dlouhodobé úkoly, možná mě napadá, že ta zodpovědnost. Myslet si na to, není to pro všechny jednoduché. Ve třetí a čtvrté třídě jsou děti malé a je to pro ně složité si na to myslet. A někdo, kdo by to měl dělat dlouhodobě, protože by učitel zamýšlel, že si dítě rozdělí práci, například referát na více stránek, tak to někdo udělá najednou den předem. Takže já tohle nepodporuju, tu dlouhodobost.

Které typy úkolů žáky baví nejvíce?

Takové ty netradiční, kde není jen psaní, ani ne tak kreslení, ale jako třeba vyhledávání, dokazování jako pokusy.

Sdělujete žákům cíl domácího úkolu? Aby věděli, proč je dobré domácí úkol udělat?

Říkám jim: „Abyste si procvičili, abyste si ujasnili to, co jsme dělali ve škole a vy si to ujasnili, tak máte tento domácí úkol.“

Gradujete domácí úkoly? Dáváte někdy žákům možnost vybrat si úkoly různé náročnosti?

V českém jazyce ulevuji některým žákům, kteří na to mají papír. Tak těm zkracuji úkoly. A v matematice Hejného to je téměř vždy gradované, takže jim zadám, ať udělají a-c, kdo bude moci, tak udělá i další cvičení. Nechávám to na nich.

Hodnotíte domácí úkoly? Proč?

Ne! Zaprvé by se to nemělo, zadruhé člověk nemá zpětnou vazbu, jak to dítě zvládlo. Protože jsou případy, kdy sedí rodič u dítěte a diktuje mu, co tam má napsat, to je jeden případ. Dítě má vše správně, ale znalosti tomu neodpovídají, že jo. A pak je druhý případ, kdy je dítě slabé a má nevýhodu v rodičích, protože mu to rodič nekontroluje, nepodepíše, odevzdá to s chybami, má třeba nějakou poruchu, i když je snaživé, tak se to nedá hodnotit. Nedosáhne stejného výsledku jako žák, který to jen fláká a rodič mu to opraví.

Myslíte si, že by pomohlo, kdyby učitel poprosil rodiče, ať nekontrolují domácí úkoly, protože je to zpětná vazba pro mě, jak si s tím dítě doma poradilo?

Tohle je hrozně těžký, já ... nechci říct, že s komunikací s rodiči bojuji, ale jsou tam drobné zádrhly. Protože jsem mladší než oni, oni mají na mladé učitele ... no myslím si, že si myslí, že nás mohou poučovat a častokrát si některé věci neberou k srdci. To, co učitel považuje za důležité, tak nad tím mávnou rukou. Já jsem to rodičům říkala, že mi nejde o to, aby děti nosily úkoly správně opravené bez chyby. Ale nejsem ten typ, co se s nimi chce hádat.

Používáte při hodnocení domácích úkolů slovní hodnocení?

No, abych nelhala. Tak jsem dětem rozdala pracovní listy a oni mi je pak vrátily a já si pak vytáhla ty pracovní listy při hodnocení a s dětmi jsem vymýšlela, jakou známku by si daly na vysvědčení, jakou známkou by se ohodnotily. A měla jsem pár případů, kde měly pracovní list úplně červený a to jsme řešili, jako si dají známku. Já sama jim řekla, že jednička ani dvojka to být nemůže. Nevím no, snažím se, když už je to negativní hodnocení, tak ať není bolestivé. Neříkám, že je něco špatně a je to chyba, ale snažím se spíše říct, že je potřeba se zlepšit, bylo by potřeba na tom zapracovat.

Je to slovní hodnocení lepší než mu dát známku?

V dnešní době se hodně mluví o slovním hodnocení, ale já se s tím setkala snad jen jednou jako asistentka na jiné soukromé škole. Ale připadá mi, že společnost vymýšlí stále něco nového, ale do života běžných lidí se to nedostává. Moje děti ani neví, že je slovní hodnocení. A rodiče fungují také, že chtějí znát jen čísla. Děti jsou tím zmanipulované. Jeden chlapec dostal jedničku, pak chodil po třídě a ptal se dětí ve třídě, co mají za známku a říkal, že on má jedničku. Do toho jsem musela zasáhnout, že je důležitější, co umí a zná, než jaké má číslo na papíře.

Co děláte s dětmi, které nenosí domácí úkoly opakovaně?

No, tak ... nejsem toho zastánce, ale na začátku jsem se snažila domluvou, ale někdy to nestačilo, tak jsem přišla k poznámkám. Na poslední list žákovského průkazu mají napsáno: ZAPOMÍNÁNÍ, a za 10 zapomínání je poznámka a za dvě poznámky bylo napomenutí třídního učitele. Ale je to diskutabilní. Nechci nikomu nadržovat, ale je

velký rozdíl, když přijde dítě: „Paní učitelko, já jsem to nechal na stole, mamka mi to zapoměla podepsat.“. A já vím, že říká pravdu, než ten, kdo ten úkol nemá a je mu to jedno. Nemělo by se nadržovat a tady zvažují, jak to vyřešit no.

Vedete s žáky občas diskusi o domácím úkolu?

Tady tomu věnuji hodně času, často i celou hodinu. Když vím, že byl složitý úkol, tak se na něj ptám, jak jim to šlo, jestli potřebovali pomoci. Hlavně tedy v matematice to pak děláme spolu u tabule a žáci vysvětlují žákům.

Myslíte si, že jsou děti dostatečně motivované, aby plnily domácí úkoly? S čím jejich motivovanost souvisí?

No, to je taky otázka. Ti, kteří chtějí chodit do školy, chtějí se něco naučit a škola je baví, tak si myslím, že jo. Snažím se, aby ty úkoly byly v nějakém tématu. Ale děti, které berou školu jako „vopruz“ a nebaví je to, tak ty úkoly dělají z nutnosti, ani je často nedělají. Motivovanost je spjatá s celkovým přístupem ke škole. Úkoly neznámkuji, takže tak.

Plní lépe domácí úkoly dívky nebo chlapci? Čím to může být?

To je taky hrozně těžký, protože většinou holčičky mají precizně vypracované domácí úkoly z českého jazyka a literatury, ze slohu. A chlapci ovládají tu matematiku. Je to dle předmětů a zájmů. Říká se, že muži mají lepší logické myšlení, takže jim to jde asi lépe. Já mám občas problém i s matematikou podle Hejného a trvá mi to než na to přijdu.

Mají rodiče dětí problém s úkoly?

No, osobně se mnou nikdo nemluvit, ani mi nepsal. Já se s tím nesetkala. Snažím se mít s dětmi otevřený vztah, kamarádský. Občas z nich vypadne věta, že mají zase úkol a že rodiče tvrdí, že mají pořád nějaký úkol. A zase jindy je přesný opak, že táta říká, že mají málo úkolů. Mám pocit, že kdyby měli rodiče velký problém, tak se to nebojí napsat. Oni mi opravdu píší kvůli všemu.

Připravila jste rodiče předem na domácí úkoly? Jak?

No vlastně ani ne. Já je převzala ve třetí třídě, bylo to zaběhlé. Žáci měli i úkolníčky. První e-mail byl druhý týden v září a rodič se ptal, jestli je pravda, že ještě nemají domácí úkol. Tak to mě zarazilo, ale jinak si myslím, že to nebylo potřeba. S dětmi jsem komunikovala, píšu úkoly na tabuli, kde visí a oni vědí.

Jak plnili žáci zadávané úkoly, týdenní plán v období zavření škol kvůli zamezení šíření nemoci covid-19?

No páni, tak to je otázka. Tohle to je hrozně těžké posuzovat. My máme úžasnou školu a kolektiv, je nás tam hodně, každý dělal práci z domova, dostali jsme pokyny. Ale já už předtím jsem zavedla online hovory přes skype, měla jsem založené třídní stránky a tam jsem dávala seznam úkolů. Ale zase jsou typy učitelek, které mají pravidla a nepřizpůsobily se dětem. Ale já se snažila přizpůsobit, co ty děti mohou, i rodiče. Pro některé byla online výuka složitá, když mají tři děti a jeden počítač. Další nemá tiskárnu, ani jinou možnost tisku, někdo byl na chatě a měl špatný internet. Já jsem úkoly zadala, online jsme probírali ty úkoly, co dělalo problémy, já se to snažila i kreslit a ukazovat, jak děti říkaly, že se rýsuje trojúhelník. A vysvětlovat to po e-mailu zase nejde.

Jakým způsobem reagovali rodiče na online výuku?

Ve většině případů byli nadšení, protože děti měly pevný řád, že se i těšily. Často jsme si i povídali, co kdo dělal, co je nového. Vlastivědu jsem se snažila zpříjemnit videem na youtube, *Dějiny udatného národa českého*. Nebo jsem jim ukazovala fotky, které jsem nafotila v lese a oni poznávaly přírodniny. Najdou se i tací, kteří bojkotují výuku ve škole, tak nebylo překvapením, že bojkotovali i online výuku. Vypínali si mikrofon, spamovali chat, odcházeli z hovoru a připojovali se zpět do hovoru. Rodiče mě neprosili o méně úkolů, jen se občas omluvili, že se nestihli připojit. Ale nevadila jim online výuka. První den ve škole jsem dostala i květinu a teď jsem je měla naposledy, tak jsem dostala i celkem pěkný finanční obnos od rodičů.

Domácí úkoly považuji jako horor spíše ze svého pohledu, když jsem byla dítě. My jsme měli domácí úkoly pořad a já už dopředu věděla, že je nevyplním, tak jak bych chtěla a jak se má. Paní učitelka vždy chválila jen dvě premiantky, paní učitelka je veřejně chválila a já už věděla, že nikdy nedosáhnu na pochvalu. Tak jsem ty úkoly nedělala vůbec. Paní učitelka to psala do tabulky zapomínání u dveří a já díky tomu došla k napomenutí třídního učitele. Nebavilo mě to.

Příloha č. 4: Přepisy rozhovorů - rodiče

ROZHOVOR 1

Žena

Rodina: jiná – rozvedení rodiče

Dosažené vzdělání: střední odborné učiliště bez maturity

Mám: syna, 5. třída

Dítě prospívá: má občas potíže

Jak dlouho (průměrně denně) se věnuje vaše dítě domácím úkolům?

Během školního roku zhruba 1 hodinu denně. A během prázdnin přibližně 15 minut denně. Ale je to spíše procvičování učiva ze školy.

Jak často dostává vaše dítě domácí úkoly?

Každý den dostává domácí úkol z matematiky, nebo z češtiny. A i z jiných předmětů (přírodověda, vlastivěda, ...), ale to není každý den. To je většinou maximálně jednou týdně.

Dostává vaše dítě domácí úkoly na víkend?

Ne. Na víkend a na prázdniny jim učitelka domácí úkoly nedává.

Co si myslíte o domácích úkolech?

Myslím si, že jsou fajn. To co děti proberou ve škole, tak si potom zopakují doma. Je to takové opakování. Ona je to ve škole naučí, vysvětlí jim to, a on si pak přinese domů úkol a sám si zkusí, jestli mu to opravdu jde, nebo ne.

Jaké úkoly mají podle vás smysl?

Smysl mají všechny úkoly, protože je to opakování toho, co se učí ve škole. Je to obrázek toho, jestli dokáží pracovat samy bez učitelky doma.

Jaké úkoly vám vadí?

Zatím jsme nedostali takový domácí úkol, který by pro mě neměl smysl. Takže nemůžu říct.

Pomáhají domácí úkoly vašemu dítěti? Je sebejistější v učivu? Baví ho to?

Našeho chlapce škola nebaví a je mu to tak nějak úplně jedno. Pocit je asi takový: „Uff, mám to za sebou!“. Je to spíše úleva. A jestli je sebejistější on má vždy pocit, že to umí, že je ten úkol pro něj zbytečný. Takže sebejistější po vypracování úkolu není.

Pomáháte svému dítě s domácími úkoly? Jak často? Jak mu pomáháte?

Ne! Já ho nechám, ať si ten úkol napíše a já ho potom zkontroluji. V případě, že tomu nerozumí, nebo mu to nejde, tak se pokusím mu to znovu vysvětlit. Ale snažím se nepomáhat, snažím se, aby to vypracoval sám. Ale pokud tomu nerozumí a potřebuje pomoci, tak mu pomáhám. Je to málokdy.

Z jakého důvodu mu pomáháte?

Protože potřebuje pomoci.

Hodnotí učitel/ka vašeho dítěte domácí úkoly? Jak byste navrhoval/a hodnotit domácí úkoly?

Naše paní učitelka známkou domácí úkol nehodnotí, možná hodnotí slovně. Jen slovně, například: „Ty jsi udělal domácí úkol, ty jsi šikovný!“ . Ale když domácí úkol nedonese, tak to hodnotí pětkou. Takže z mého pohledu by bylo dobré, když už se hodnotí pětkou, že ho nedonesl, tak dát i jedničku za udělaný úkol. S tím, že chápu, že domácí úkol nemůže mít stejnou hodnotu jako písemná práce, test. Tak bych udělala systém, že přinese pět domácích úkolů, dostane 5 puntíků, a pak dostane velkou jedničku. Prostě bych hodnotila i to, že ho přinese, ne jen to, že ho nepřinese. Aby to motivovalo i děti, které úkoly nenosí, že pak mohou dostat jedničku. V podstatě zadarmo.

Kde vaše dítě nejčastěji píše domácí úkoly?

Ve svém pokojíčku u stolu.

V jakou dobu píše vaše dítě domácí úkoly?

Hned, jak přijde ze školy. Trvám na tom, že si vybalí tašku, připraví se a udělá si domácí úkoly, naučí se. Pak jde teprve ven. Když to udělá naopak, tak je unavený, protivný, nechce se mu a je to těžké ho dostat do klidu, aby si ty úkoly udělal.

Zmiňujete před svým dítětem názor na školu, učitele?

Nezmiňuji své názory, souhlasím s domácími úkoly a snažím se paní učitelce věřit. Občas řeším svůj názor s kamarádkami, ale to je Matyáš v pokoji.

Poradíte si doma s úkolem vždy?

Většinou si doma poradíme sami, nebo se obracíme na Matyášovu sestru, která studuje na paní učitelku, nebo na babičku.

Vyvolávají u vás doma domácí úkoly někdy negativní emoce?

No „jéjé“. Ano. Každý den musím opakovat, že si domácí úkoly musí udělat, že je to pro jeho dobro. Je i scéna, nebaví ho to, nechce se mu do toho. On v tom smysl nevidí.

Jsou na to potřeba pevné nervy. Mého syna nebaví nic, co se týče školy. Ani kdyby ty úkoly vycházely z jeho zájmů a koníčků. On prostě školu nemá rád.

ROZHOVOR 2

Žena

Rodina: úplná

Dosažené vzdělání: vysokoškolské

Mám: dceru, 3. třída

Dítě prospívá: velmi dobře

„Moje dítě prospívá známkově velmi dobře, ale pocitově ... občas máme potíže.“

Jak dlouho (průměrně denně) se věnuje vaše dítě domácím úkolům?

No ... tak 1 – 1,5 hodiny. Spíše procvičuje to, co jí není jasné. Ale jsou v tom i domácí úkoly. Ten úkol je prakticky na půl hodiny, ale na něm zjistíme, že to neumí, takže se to musí prodloužit procvičováním.

Jak často dostává vaše dítě domácí úkoly?

Úkoly dostává dvakrát až třikrát týdně. Spíše dvakrát.

Dostává vaše dítě domácí úkoly na víkend?

Na víkendy úkoly nedostává. No, ale my s ní musíme o tom víkendu stejně něco dělat, protože to ze školy neumí natolik, aby nebyla ve stresu.

Co si myslíte o domácích úkolech?

Já si myslím, že mi domácí úkoly nevadí. Spíš mi vadí rytmus studia, který na prvním stupni mají. Mám problém s podobou osnov a s učebnicemi, které používají.

Jaké úkoly mají podle vás smysl? Jaké úkoly vám vadí?

Ona dostává projektové úkoly, což není ten pravý projekt. Ten kreativní, jak by si člověk představoval. Přijde mi to jako projekt na oko, formou referátu, nebo vytvoření nějaké plachty, na které něco je, čemu se věnují. Téma, které probírají ve škole. Většinou to není projekt ve skupině, aby bylo cílem spolupracovat. Ale je to projekt na doma, aby se to odškrtlo. A ten formát, já nevím, jestli je to typem dítěte, ale je nutná pomoc rodiče. Děláme to spolu. Jediná kreativní věc je, jak to bude vypadat. A potom prostě buď opisuje popisky, nebo jí to já diktuji. Kreativní na tom je, že když se netisknou nějaké fotky, tak to namaluje, což jí strašně baví. Na prvouku měli nakreslit nějaké zvíře a ona namalovala výra velkého. Vzala si encyklopedii a fakt se jí hrozně povedl. Byla za to i velmi pochválena, protože si to opravdu zasloužila. Stínovala každé peříčko.

Vlastivědné úkoly jsou zaměřené na poznávání jiných zemí. Ji baví domácí úkoly, které jsou esteticky zaměřené. Takže to vypracovává s velkou chutí. Další úkoly jsou téměř vždy typu dodělat něco z učebnice, jedno či dvě cvičení z matematiky a češtiny. Smyslem je, že to nestihli. Je to typ cvičení, který by ve škole zdržoval, tak se udělá doma.

Jako přetížení domácími úkoly nejsme, ale jsme přetížení tou látkou. Já bych řekla, že ty naše úkoly jsou stejné činnosti, které dělají ve škole, tak dělají i doma. Někaké dítě to má opravdu rychle a ovládá to, nebo se na tom přijde, že to neovládá. Ale není to signál pro učitelku, aby to s nimi více procvičila, ale je to pokyn pro rodiče, aby fakt s dítětem makal doma.

Teď během toho COVIDU docházelo u nás doma k tomu, že jsme plnili to, co se muselo splnit, jako kdyby byli ve škole. A to procvičení, které mi s Majdou doma děláme, na to už nebyl prostor. Paní učitelka neustoupila z množství. Ona má systém a ten systém se jmenuje stránka denně ze všeho, co mělo být ve škole. My jsme jeli stránku denně a z každého předmětu, bylo tedy 5 stránek za týden. Prostě bez úlev, předměty jsou čeština, matika, angličtina, prvouka. Jediné, co jim paní učitelka odpustila byly výchovy, které je nejvíce baví. No a jela se opravdu stránka denně a je

to „brutál“. Já nemůžu vlastně paní učitelce nic moc vyčíst, není zlá, není to nepřijemný tvor, ale je hrozně komisní. Je mladá a krásná, do 30 let. Je mladá, tak právě nechápu, proč jede tento systém. Ona je má jako projekt, který má fungovat jako šlapací stromeček. Co se týče individualizace, diferenciacce podle schopností dětí, k tomu tam prostě nedochází.

Ty úkoly ... mají i básničky. Ty mají zadané z úterý na čtvrtek, nebo na pátek. A to je čistě na memorování. To se dělalo vždycky, že jo. Pak jsou zkoušení ... musí vyjmenovat po sobě násobilku. Děti vědí, že i když budou chybět, tak ničemu neuniknou. Ona má zaznamenáno, že z toho zkoušení nebyly.

Celkově ten styl výuky vyvolává negativní emoce. Ale upřímně řečeno, kdyby se kousla, tak by to šlo. Tam je primárně ta hysterie předem nastavená. Já jsem se učila dobře a brala jsem to bez rebelie. Já jsem měla strach z některých věcí, ale nezpochybovala jsem, co se ve škole dělá. Byť to mnohdy byla „pakárna“. Ale nerozebírala jsem to. Ale teď vidím, že jsem ochotná na dril najet vždy, i když vidím, že je to „pakárna“. Sama jsem učitel jazyka, ale já to pojmám jinak. Já jsem od dětí chtěla spíše orientaci a přípravu na hodinu. Aby jsme předešli tomu, že budou úplně mimo. Hned navázala online výuka a chtěla jsem písemné domácí úkoly, opravovala jsem 70 esejí týdně. Bylo to velmi náročné, měla jsem moc práce, tak jsem od toho postupně také upustila. A lepší je se s nimi slyšet a vysvětlovat.

Mně přijde, že paní učitelka jim moc úkolů ve třetí třídě teď nedávala, ale nasadila tak neskutečný tempo, že to bylo nemožné to s dětmi nepochvívat doma.

Jaký smysl podle vás domácí úkoly mají?

Já mám pocit, že malé děti, co píšou s obtížemi, tak je stojí to velké úsilí. Ta kreativita tam chybí. Myslím si, že úplně skvělé by bylo, aby to ty děti bavilo. To chce nesmírnou práci od kantora. Prostě zábavné úkoly, natočit video o něčem, hledání zajímavých informací, pracovní listy, které jsou zábavné (křížovky, tajenky). Učebnice jsou nuda a jsou „pošahané“. V jedné učebnici bylo, kdy vznikl sonet. A pak se po nich chtělo, aby samy napsaly sonet. No to je úlet ve třetí třídě. Byl to tuším sonet od Žáčka o hlásce ř.

Pomáhají domácí úkoly vašemu dítěti? Cítí se vaše dítě dobře po vypracování? Je sebejistější v učivu? Baví ho to?

Já si myslím, že nejsem proti procvičení. Ale měl by to být signál pro učitele a ne pro mě. Ona by jim to měla zadat písemně, vybrat si to, z toho zjistit, kdo to ovládá. A důrazně by nám měla říct, ať to s dětmi neděláme. Pak by si to vybrala a zjistila by, kdo to neudělal, komu je to jedno, kdo to neovládá. Mohla by jim říct, ať si měří čas, jak dlouho jim to zabere. To je taky pro učitele fajn zpětná vazba, jak dlouho se to dítě nad tím morduje.

Majda se lépe necítí. Necítí se motivovaná, nebo šťastná. Cítí se tak, že „vopruz“ skončil a má to z krku. Když jí to jde, udělá to rychle, k čemuž občas taky dojde, místo aby u toho brečela a říkala, že to nejde a že to je strašný, tak se cítí taky občas jako „Rambo“. To je pak super. To působí dobře, ale nevím, jestli k tomu dochází často. To záleží na tolika věcech, jakou látku berou, jestli jí to zajímá, jestli to musíme do ní naklopit drilem jako násobilku. Mně přijdou fajn, milý slovní úlohy. Ale děti nejsou moc naučený logicky uvažovat o té slovní úloze. Nebo nepropojují češtinu s matematikou. Protože v té úloze mají strašně moc sloves, které něco znamenají, sčítání a odčítání. Oni nevědí jako slovesa naznačují sčítání a jaká odčítání. Jo, bystré děti to pochopí, ale když je slovní úloha: Pes snědl dva párky. Kolik párků paní Vonáskové zbylo, když jich měla 5. A Majdě to nedojde. Já jí musím poskytnout lano a zeptat se: „No on je snědl, je jich víc nebo méně?“. A teprve teď si to sloveso spojí s plus a mínus. Ona řekne: „No ty párky ubyly.“. A já se zeptám: „Když něco ubyde, tak je to plus nebo mínus?“. A ona kouká. Je to vlastně porozumění textu. Domácí úkoly na porozumění textu by byly za mě super. Ale musí být atraktivní pro ty děti. A malá slohová cvičení bych také viděla jako dobrou věc. Koláže a komiksy, v těch bublinách si cvičit věty a malování. Kdyby i slovní úlohy vymýšlely děti. Mně chybí ta struktura, třeba myšlenkové mapy, zápisky si dělat logicky a neopisovat to jako „za krále Klacka“. Učit je myslet a ne jen řešit. Já mám asi problém s Prodosem. I Majda prostě nemá ty učebnice ráda, jí ty obrázky přijdou ošklivé. Jsou takové komisi ty učebnice. Já jí chápu no, je to ošklivé, ale je to naše úchylka asi. Protože Toničkovi to bude úplně jedno, protože tomu je jedno všechno. Ale u ní je nepodpořený způsob vnímání. Má detailní vnímání, ale nemá to jak uplatnit v ostatních předmětech. To předávání učiva jí prostě nic nedává a pak to musíme mi doma nahánět no. Já jsem už přemýšlela, že bych jí dala do nějaké alternativní školy, Montessori nebo Walldorf,

ale ty školy zase vypadávají z toho oficiálního systému. A já si tam Majdu dokážu představit, ale zase ona se nedonutí dělat věci, které ji nebaví. Tak mám strach, aby to vzdělání bylo komplexní.

Pomáháte svému dítě s domácími úkoly? Jak často?

Docela dost no. Vlastně pořád.

Z jakého důvodu mu pomáháte?

To je osobnostní povahou dítěte. Jsem zvědavá na druhou dceru, která do školy teprve půjde. Majda to je takový závislák. Není nesamostatná, je šikovná. Ona vždy chtěla, aby u ní někdo seděl. Ta mladší odmítá asistenci, nesnáší, když za ní někdo něco dělá, nebo u ní sedí. Majda ta to zase potřebuje, i když to umí. Ta společnost u úkolu jí dodává jistotu, že se může zeptat. Já samozřejmě potřebuji dělat i jiné věci. Má i studijní stůl od prarodičů, tam se ale nic neděje, protože sedí v kuchyni, kde se to samozřejmě dělat nemá, protože nemá svůj klid. Ale tam ona chce být. Je mi blíž. Ta samota pokoje ji děsí.

Trochu jsem na tradiční systém našťvaná, ale nevím o lepší variantě, která ve mně nebudí strach a obavy. Asi možná jiný styl a přístup. Je to na výkon. Dostanou sloupeček příkladů, kdo je první tak ten vyhrál. A Majda je v púlce na nervy, že to nestihne, a tak paní učitelka řekne: „Majdičko to nevadí, dodělej si to doma.“

Pomáháme z důvodu, že to Majda nechápu.

Hodnotí učitel/ka vašeho dítěte domácí úkoly? Jestli ano, jak? Jestli ne, vadí vám to?

Paní učitelka známkuje vše. Asi to nejde do klasifikace vše, to by měly děti moc známek. Ale mají ty známky různou váhu. Já ty úkoly musím zkontrolovat. Já jí to nechám vypracovat, zkontroluji, ty chyby vymažu a řeknu, že to musí udělat znovu. Úkol není takový, aby jsme s tím bojovali. Ale já zjistím, že je úplně mimo. Sedíme další hodinu a vysvětlujeme. Náš problém je se stylem, protože úkoly nám nevadí. Já pro ní hledám kreativní modely, aby to pro ní bylo lepší, máme i laminovačku. Je to moje dítě, udělám to pro ni, záleží mi na ní.

Kdyby ten úkol přinesla do školy a ukázala, jak se to naučila ve škole, tak bude mít problém. Ve škole pracují společně, část to „prozevlí“, vyplňují, co říkají ostatní. Majda se asi nesoustředí. Prostě u tohohle vypne. Ale není to, že by byla slabá. Je

prostě specifická no. Možná jí chybí individualizace, ale je to šilené i pro učitele. Ale asi by ocenila menší skupinu, ne 30 dětí. My jsme doma hodně laskavý, ale teď už trochu přitvrzujeme. Ona nevnímá školu jako něco hezkého, že se něco dozví. Ona si to tam odsedí. Její motivace je dole, není obhájeno, proč tyhle věci dělá. Já to taky dokážu vymezit jen negativně: „No, když se nebudeš učit, tak budeš hloupá.“. Já se snažím, aby to ze mně cítit nebylo, snažím se vždy najít i materiály, které by jí zaujaly.

Na naší škole jsou tři třídy. Jedna se učí matematiku podle Hejného, jedna Comenia Sript a třetí třída je klasika se vším všudy. Možná jsem to pokazila já, protože jsem se dostatečně neinformovala, že Hejného matematika je kreativní. Mají i jiné učebnice, které jsou fakt hezké. Například Matýskova matematika, tam se mi líbí i videa, která jsou dostupná. Je tam starší pán a on je klidný a vysvětluje to hrozně pěkným stylem.

Kde vaše dítě nejčastěji píše domácí úkoly?

V kuchyni.

V jakou dobu píše vaše dítě domácí úkoly?

Musela jsem předělat režim. Nebyla jsem si toho vědoma, protože jsem měla další menší dítě. A šlo to odpoledne, vlastně kdykoliv. Je to nutné to udělat mezi 13 – 16 hodinou, před kroužkem. Protože když se to dělá po 18 hodině, tak je to úplně dno. To nejde. Tráví se s tím dost času.

Zmiňujete před svým dítětem názor na školu, učitele? Nesouhlasíte s domácími úkoly? Nebo souhlasíte s učitelem a věříte mu.

No, tomu se snažím vyhýbat. Nechci zpochybňovat autoritu učitelky. Jen občas řeknu, že je paní učitelka velmi náročná. Majda to po mně občas papouškuje, ale ona ji má ráda. Majdě se paní učitelka líbí, je krásná. Paní učitelka je taková na povrch. Ona je zná ty děti, má je odhadnuté. Ale to myšlení má rigidní. Takže podle paní učitelky je Majda roztržitá umělkyně a na matematiku není, tečka. Ona jí už takhle zaškatulkovala. Na to jak je mladá, tak si nebyla schopná zprovoznit online vyučování. No, pak se rodiče začali po online výuce dožadovat, protože jsme museli být učitelé na plný úvazek. A začali na ní tlačit. No ale tam se nevysvětlovalo, ale ona je zkoušela z toho, co jsme je naučili. Tím pádem jsem viděla, jak to dítě reaguje a pak člověk vidí, jak to chodí. Ona si je upraví na začátku. Pochválí Petrušku, že má krásnou čelenku a že je krasavice. Nebo řekne: „Pájó, ty jsi zesílil a opálil jsi se. No

krásné.“. Pak jim udělá pozitivní entré: „Musím vás velmi pochválit, jsem s vámi velmi spokojená.“. A já si říkám: „No, odkud tuhle paní učitelku vytáhli.“. Děti jí to nicméně spolknou a rozplynou se, jak je úžasná a pak to jede: „Tak mi Pájo řekni z čeho se skládá květina.“. A Pájo odpoví: „Květina se skládá s listu, stonku a květu.“. A paní učitelka Páju pochválí. No a zeptá se naší Majdy a ta odpoví: „My máme doma psa.“. A ona: „Ano Majdičko, ale já se tě nyní ptám, z čeho se skládá květina.“. Majda: „Pes se jmenuje Bertík a je hrozně roztomilý.“. No, a já se propadám do země. Zase pak si říkám, jestli to není bojkot, že ji to nebaví, že to je nuda. Ona to odvedla úplně jinam. Prostě jí to přišlo možná jasný, nezáživný.

Ted' brali lidské tělo. Na ZŠ Londýnská tam i ve třetí třídě přidají takovou lehkou sexuální výuku. Já jsem čekala, že přijdou otázky, nějaké „haló“. No, skončilo to tím, že se lidé rozmnožují, vylučují, prostě pět činností. No a nebylo nic okolo rozmnožování. Ty, co chtějí jít na gympl, tak asi budou „přijímačkově“ vydržený. Mě to asi dostává obecně. Paní učitelka je pracovitá, ale prostě já se s tím nemůžu srovnat. Já chápu, že ty peníze neodpovídají těm šíleným věcem, které ty děti potřebují. To je pak na vyhoření. Já si tohle zase uvědomuji.

Poradíte si doma s úkolem vždy?

Občas máme typy úloh, které jsou divně stavěné a my nevíme, jak to vyřešit. V matematice od Prodosu mají občas prvky Hejného, je to takový výkřik, například magické čtverce. Majda na to nepřijde, nespíná jí to. Tak já napíši paní učitelce, že já jsem na to přišla, ale jak to mám vysvětlit dítěti, tak to prý musíme zkoušet. Oni na to nejsou zvyklé. Jedou dril a pak mají svobodně zkoušet. No je to takové zvláštní.

Vyvolávají u vás doma domácí úkoly někdy negativní emoce?

Jo, to jo. Ona si neví rady, netrucuje z nudy nebo ze vzteku. Je to spíše model zoufalství.

ROZHOVOR 3

Žena

Rodina: úplná

Dosažené vzdělání: vysokoškolské

Mám: syna

Dítě prospívá: má občas potíže – dyslektik, dysgrafik, dysortografie,
porucha pozornosti – integrovaná třída – 18 dětí ve třídě

Jak dlouho (průměrně denně) se věnuje vaše dítě domácím úkolům?

My těch úkolů dostáváme, připadá mi, málo. Takže přibližně půl hodiny. On je lenoch. Není to tak, že by se dokázal učit sám. To na Honzíkovi vidím, není to studijní typ. Já ho musím k té přípravě nutit.

Jak často dostává vaše dítě domácí úkoly?

Nemají denně úkoly, tak ho dost musím nutit. Je to přibližně čtyři až pět úkolů na týden. To mi prostě přijde málo na tolik předmětů. Není jich moc.

Dostává vaše dítě domácí úkoly na víkend? Když ano, jaké z toho máte pocity? Vadí vám to?

Sem tam jo. Já to беру jako normální přípravu. Ale já jsem ročník 65, za nás to školství bylo přísnější. Tam nikdo nediskutoval, jestli jsou na víkend domácí úkoly. Prostě škola je tvé zaměstnání. Mně to připadá normální.

Co si myslíte o domácích úkolech?

No já jsem zastáncem úkolů.

Jaké úkoly mají podle vás smysl? Jaké úkoly vám vadí? Proč?

V matematice jsou ty procvičovací úkoly nutné. Dítě si v klidu doma procvičí to, co bralo. To samé z cizích jazyků. Teď to bylo složitější v době COVIDU. Já jsem si dělala přípravy a seděla jsem u něho. Spoustu dětí ve třídě, když nejsou cílevědomé, tak tomu uniknou, že se musí soustředit neustále. Kdežto teď to bylo na nás, abychom jim seděli za krkem. I když ta naše škola byla báječná. Tři až čtyři online výuky denně byla paráda. A v podstatě úplně od začátku. Škola měla i kontrolu z Ministerstva školství a byli opravdu velmi překvapeni, jak perfektně to škola zvládá. Paní ředitelka je mladá, má dítě v 8. třídě. A i kolektiv je celkově mladší a jsou pružný. Ta škola je úžasná.

Jemu vadí, když si má dodělávat výpisky za domácí úkol. Upozorňuji, že velmi krátké. Ale to je ta lenost. Pro mě je to samozřejmost, když si děti to, co nestihly v hodině, mají doplnit. Mně tohle nevadí.

Pak jsou úkoly typu, udělejte shrnutí nějaké země a otázky. Ale vypisují to, je to ulehčení.

Jaký smysl podle vás domácí úkoly mají?

Aby uměl vytáhnout podstatné informace z textu. Aby měl globální přehled. U matematiky je to procvičování. Látka z druhého stupně se tlačí na první stupeň. Takový mám občas pocit. A je to na úkor procvičování, aby si to zažily. Takže musíme doma procvičovat. My máme klasickou matematiku. Kamarádka dítě se učí podle matematiky Hejného a ta byla zoufalá, že si musela koupit metodickou příručku pro pana učitele. A takhle tím procházeli. Ale zase druhá kamarádka, ty jsou naprosto nadšení. Já si myslím, že je to o tom, jak to učitel předá.

Pomáhají domácí úkoly vašemu dítěti? Je sebejistější v učivu?

Honzíkovi určitě pomáhají. Ale nevím, jestli to vnímá on. Je to zopakování a to on potřebuje. Už tuším, že je Honza na technické směry. Od malička jsme doma dřeli. Nestihl to pochopit. Já s ním chodila do poraden. Ale cílevědomost zatím nemá. Ale baví ho zeměpis, dějepis. To dělá s nadšením. Měl pana učitele na dějepis a ohromně si toho pamatoval. A zeměpisář je bývalý voják a tohle Honzovi vyhovovalo. Ten mužský výklad. Přírodopis ho nebere, když mají něco nakreslit, tak to kopíruje a nenakreslí sám. Čeština ho tolik taky nebere. No, s angličtinou mu musím pomáhat. Problém dětí je, že nečtou.

Já jsem chodila na nápravy s Honzíkem k paní Chaloupkové a ta nám doporučila myšlenkové mapy, aby si utřídil myšlenky.

Pomáháte svému dítě s domácími úkoly? Jak často? Jak mu pomáháte?

Hodně mu pomáhám. I v poradenském středisku mi paní doktorka říkala, že má Honzík stejné poruchy jako její syn, ale že s ním vystudovala strojírnou. A náš Honzík by chtěl jít na stavební. A ona mi říká, že jí zvládne, je průměrně nadaný, ale dá to jedině se mnou, že i já to budu studovat. No já stavební školu vystudovala, tak si to zopakují. Ale nakonec má i její syn vysokou školu, protože si to přál.

Z jakého důvodu mu pomáháte?

Aby to měl správně. Ale při češtině jsem po něm pořád chtěla, aby mi to zdůvodňoval, aby mu to bylo jasné, proč je tam takové i/y. Ale teď mi napsal e-mail a vypadalo to: „Mamy gdyš my budeš volat, mobyl je u táty v autě.“. No a já si ten e-

mail vzala a říkám mu, že to je rána. A on, že to psal ve spěchu. Ale nicméně jeho tatínek je také dyslektik. A s nástupem počítačů se zlepšil. Ale manžel hodně a rád čte. A to mu i pomohlo. Honzík, ale nechce číst.

Nás na nápravách naučila paní doktorka, že u Honzíka to musíme opravovat hned, ať si to nezafixuje. Takže já jsem musela i rovnou opravit ten úkol a rovnou si vysvětlit, proč to tak není. Hlavně u češtiny, Honza miluje ypsilon, vzhledově je lepší, kde jde, tam ho dá.

Hodnotí učitel/ka vašeho dítěte domácí úkoly?

No, když děti nedonesou domácí úkol, tak mají sardel. Ale nevadí mi to, jsem v obraze. Ale ze začátku měl Honza slovní hodnocení, aby ho to nedemotivovalo. Také místo červené pastelky používala paní učitelka zelenou pastelku na opravování. Ono to vypadá šíleně, když je to hrozně rudé. Nebo ho vybízejí, že to musí udělat znovu, co musí udělat lépe. Aby ho to nesrazilo do naprosté letargie, že se to stejně nenaučí.

Kde vaše dítě nejčastěji píše domácí úkoly?

Honzík má školní kout, dva stoly v obýváku, ten má 60 m². Dříve měl hračkový kout, tak teď má studijní velký prostor. Máme tam dvě židle, abych vedle něj mohla sedět, máme notebook, když potřebujeme tak si dohledáme a můžeme spolu psát úkoly.

V jakou dobu píše vaše dítě domácí úkoly?

No, to je problém. Já chodím do práce. Takže hned po škole se do toho nepouští. Pak musíme vyvenčit pejska. Takže se k tomu dostaneme tak v 20:00 hodin.

Zmiňujete před svým dítětem názor na školu, učitele?

Jo. Já teda nenadávám, ale chválím školu. Ale i kdybych si myslela, že to není ono, tak bych to před ním neříkala. Já paní učitelce věřím a Honza tam je opravdu šťastný.

Poradíte si doma s úkolem vždy? Na koho se obracíte?

Již také ne. Občas bojujeme s jazyky. Já se tedy snažím, ale občas si neporadíme. Obracíme se i na jiné rodiče.

Vyvolávají u vás doma domácí úkoly někdy negativní emoce?

Já občas křičím (smích), Honzík se kroutí. Ale je to spíše: „Ach jo, úkoly, to je voprůz!“. Je otrávený. Ale nemá žádnou újmu. Moje práce je rozhybat lenocha, aby to

udělal. Ale už teď dělá více věcí sám. Teď tu online výuku zvládal sám, já mu tedy večer pomáhala. Chodila jsem do práce. Ale i paní učitelka posílala jeden den zadání a později řešení. To nám usnadnilo práci. Ale ta online výuka nebyla přehnaná. Ale měl i teď ty známky lepší, vydřel to a učitelé byli hodní. Na Honzíkovi byla distanční výuka trochu extrém, on není studijní typ. Ale zase kamarádka dítě, od malička studijní typ, tak ten byl jako ryba ve vodě.

Kroužků moc nemá. Má skauta a modelářství. Prostě jsem dala na radu paní doktorky Chaloupkové, která mi doporučovala maximálně dva kroužky, z toho jeden pohybový. Což byl skaut. Pro něj i čtení je tak náročné jako pro někoho skládání uhlí. On je pak hrozně unavený.

ROZHOVOR 4

Žena

Rodina: úplná

Dosažené vzdělání: střední odborné s maturitou

Mám: 2 syny, 1. třída, 5. třída

Děti prospívají: velmi dobře

Jak dlouho (průměrně denně) se věnuje vaše dítě domácím úkolům?

No jak kdy. Oba jsou sportovci a mají během týdne tréninky. Takže ten starší je už samostatná jednotka, ten tak půl hodinky. S tím mladším se učím já, protože hledáme nějaký systém a řád, takže tak 45 minut.

Jak často dostává vaše dítě domácí úkoly?

No je to těžké. Ten mladší má paní učitelku, která je absolutně nesystematická, ta v tom má chaos. Ale mimo pátku dostávaly děti úkoly každý den. A starší mimo středy a pátku dostával úkoly. Tam byla určitá pravidelnost.

Dostává vaše dítě domácí úkoly na víkend? Když ano, jaké z toho máte pocity?

Nedostávají. Jen dodělávky. Nebo ten starší dělá čtenářský deník. Bereme to tak, jak to je. Něco se nestihlo, byl k tomu nějaký důvod, je potřeba to dodělat.

Co si myslíte o domácích úkolech?

Jsem pro domácí úkoly! Určitě!

Jaké úkoly mají podle vás smysl? Jaké úkoly vám vadí? Proč?

Aby je to učilo k samostatnosti a přemýšlení. Aby pracovaly s různými materiály, hledaly v různých zdrojích. Starší jde do puberty, není kreativní, to má po mně, takže úkoly z výtvarky mu vadí. Prostě to malování. Mladší je pro každou špatnost a trapné jsou všechny úkoly.

Pomáhají domácí úkoly vašemu dítěti? Baví ho to?

Nechtěl se k tomu donutit. Nebaví je to, je to učení. Ale když to udělají, tak mají z toho radost a určitě jim to k něčemu je. Pomůže jim to dál v učivu.

Pomáháte svému dítě s domácími úkoly? Jak často? Jak mu pomáháte?

Každému z nich jsem pomáhala v první třídě. Tam je to zapotřebí. To si myslím, že se to tak říká, že první třída je náročná i pro maminky. Možná to bylo i kvůli tomu, že jim to dá jistotu. Neradím jim. Koukala jsem do notýsku, tomu mladšímu ne, jak říkám, to je jeden velký chaos. Ale věděla jsem, jaký úkol má. Jeho jsem vyzkoušela, jestli si pamatuje, že má úkol, jestli dával pozor. V prvním ročníku jsem u toho s nimi seděla, aby měli nějakou jistotu a nebyli z toho nervózní. Ale pak už pomaličku je nechávám v pokojíčku samotné. Ale můžou přijít, že si nevědí rady.

Z jakého důvodu mu pomáháte?

U staršího syna v první a druhé třídě bylo vše naprosto fantastické. Ona úkoly kontrolovala, jestli jsou v pořádku, neznámkovala, žádné puntíky, pokud nebylo něco v pořádku, tak to probrali ve škole.

Ta druhá paní učitelka v tom má chaos. Děti si nepsaly do notýsku, žádný systém, ani to nepsala na tabuli, že by si to děti opsaly, nebo na webové stránky to vyvěsit. Něco modernějšího ... no prostě nic, žádná alternativa, ona není nic. Takže tam si děti červenou pastelkou udělaly červený puntík. My jsme přišli domů a hledali jsme v každé učebnici puntík. Ale děti hodně malují a přetahují a sami v tom mají trochu chaos, takže jsme někdy ten puntík nenašli. No když jsem o tom s paní učitelkou mluvila, tak mi řekla, že nehledí na to, jestli si všechny děti udělají červený puntík, jestli ho vyhotoví, a že je ani nekontroluje, že to nechává být. Pak naštěstí přišel COVID a já si s dětmi udělala vlastní systém. Já jsem asi hodně na systémy.

Já děti nechávám, když je tam chyba, tak si to vysvětlíme a rovnou si to opraví. Pokud jsem to dobře pochopila, protože někdy jsem tomu neporozuměla. Občas jsem napsala i omluvu: „Omlouvám se, neporozuměli jsme, prosím o vysvětlení a vyhotovíme znovu.“. Je to o té komunikaci rodič a učitel.

Hodnotí učitel/ka vašeho dítěte domácí úkoly?

No paní učitelce od mladšího je to jedno. Ale zajímavé je, že jednou to kontrolovala a Eliáš ho zrovna neměl, tak mi to nezapomněla napsat do žákovské knížky. Ale u staršího syna, tam se nám nestalo, že by neměl úkol. Problém jsme neměli, ale měli notýsek, kam si to jen pro informaci rodičům zapsali, že neměl domácí úkol a že si ho má dodělat.

Kde vaše dítě nejčastěji píše domácí úkoly?

Doma, v pokojíčku. Pokud někdy ten starší chce, tak v obýváku. Ale já většinou vyžaduju, aby byli u sebe v pokoji, kde mají pomůcky a byli v klidu.

V jakou dobu píše vaše dítě domácí úkoly?

Před tréninkem. Oni chodí spolu sami domů. Chvilku si odpočinou, udělají si úkoly a pak jdou na trénink. Po tréninku si v posteli před spaním čtou.

Zmiňujete před svým dítětem názor na školu, učitele?

My jsme hodně sdílná rodina. Na to, že jsou to kluci, tak jsou velmi komunikativní, občas více než holky. Takže mi se o věcech bavíme. Ale jsou nějaké mantinely, které se před nimi neříkají. Ale bavíme se o škole. I o negativních názorech, protože i to k životu patří.

Poradíte si doma s úkolem vždy? Na koho se obracíte?

(smích) Ano, ano. V první třídě byla slovní úloha o husách a tomu jsme se smáli doma, že to nechápeme, protože jsou určitě z Agrofertu od Babiše. Tak to si pamatují do dnes. Během COVIDU, asi zlomky teď. Takže se občas radíme s ostatními.

Vyvolávají u vás doma domácí úkoly někdy negativní emoce?

(smích) U mě ne. Já se otočím a jdu se smát, že tomu nerozumím. Ale u synů občas ano. Jsou ale spíše vzteklí, než zoufalí.

Prvních čtrnáct dní ve škole byl chaos během COVIDU. Je to stará škola. Organizačně to pokulhávalo a já si nastavila vlastní systém, aby kluci něco dělali a

nevyšli ze cviku. Hlavně aby nebyli nervózní z toho, co se dělo. Po 14 dnech u staršího začali online hodiny, což jsem uvítala, to bylo fajn, bylo to systematické. U mladšího to bylo zase bohužel s jeho paní učitelkou, totální chaos, kluk byl nervózní, ona jim dávala příklady, které byly neadekvátní, chtěla po nich věci z paměti. Bohužel to bylo trapné. Ona dokonce i ponižovala děti, které byly slabší, říkala to před ostatními. To bylo hodně špatné.

Kluci si na webových stránkách našli úkoly, vyhotovili sami, něco jsme pak vysvětlili. Starší to sám fotil i paní učitelce, ona i poslala zpětnou vazbu a pak to dál rozebírali na online hodinách. U toho mladšího to začalo až druhý měsíc, byla to ztráta času, občas jsem to možná i bojkotovala, že ten čas využijeme jinak. Tam jsem si zvolila svůj systém. Co se týká individualizace výuky, tak u staršího probíhá, u mladšího ne. Tam spoléhá učitelka na rodiče. Nás Eliáš je šikovný. Prostě mi to přišlo ošklivé, jak dávala najevo dětem, co neumí.

No jedna kamarádka říkala, že mají moc úkolů, že jí z toho jde hlava kolem. Další zase byla zoufalá, protože ze školy totální nezájem, žádné úkoly. Dva extrémy.

Všechno je o komunikaci s učitelem.

Občas jsou někteří rodiče uraženi, že se individualizuje výuka a přistupuje se k jejich dětem jinak. Já kluky neposlala do školy na konci roku, přišlo mi to zbytečné, aby tam seděli. Obě paní učitelky mi řekli, že je to také zbytečné, že se budou věnovat těm, kteří nereagovali a neplnili úkoly během pandemie. Ale že to nemůžou říct naplno, že by to byla diskriminace je označit za slabé. Je to těžké, ale když to učitelka udělá šikovně a podporuje různé skupiny, tak je to moc fajn. Kryštof se teď bude připravovat na gympl, ať si ty přijímačky zkusí. Ať z něj spadne nervozita. A ta paní učitelka je i bude posílat na olympiády, aby si zvykly. Ale obecně musí být podporována více u kluků, tam je to oříšek něco vymyslet, aby je to učení bavilo.

ROZHOVOR 5

Žena

Rodina: úplná

Dosažené vzdělání: střední odborné s maturitou

Mám: dceru i syna

Děti prospívají: velmi dobře

Jak dlouho (průměrně denně) se věnuje vaše dítě domácím úkolům?

Průměrně 1 – 1,5 hodiny. Syn více a dcera méně.

Jak často dostává vaše dítě domácí úkoly?

Každý den z matematiky a češtiny, plus občas přírodověda, vlastivěda a angličtina.

Dostává vaše dítě domácí úkoly na víkend? Když ano, jaké z toho máte pocity? Vadí vám to?

Ano, hodně. My jsme neměli chatu, tak jsme nebyli každý víkend mimo. Takže nám to vlastně nevadilo. Víím, že hodně rodičů si stěžovalo na úkoly obecně, hlavně o víkendu. Ale pro mě to je zpětná vazba, že víím jak na tom dítě je s učivem ve škole. Ale občas nás jako rodiče unavovali takové ty úkoly pro rodiče. Hodně jsme v 2. a 3. třídě dělali projekty a to bylo občas spíše pro rodiče. Nejhorší bylo, když to mělo mít nějakou formu, nebo prezentace na „flashku“.

Co si myslíte o domácích úkolech?

Souhlasím s nimi, je to pro mě zpětná vazba, jak se dítěti daří v učení. Je to i zpětná vazba pro učitele, jak se mu to podařilo předat látku ve škole.

Jaké úkoly mají podle vás smysl? Jaké úkoly vám vadí?

Úkoly z češtiny a matematiky. Tyto úkoly oceňuji. Vyjmenovaná slova se jinak nenaučí než opakováním. A opakování je matka moudrosti. To samé matematika, ta se musí napočítat. To samé jako dítě ví z paměti o půlnoci, kolik je 2x2, tak na to navazuje další a další látka.

Ty projekty nás občas otravovali, celou rodinu. Když jsou to dlouhodobé úkoly, tak mám ráda, když na to máme dostatek času, abychom si to mohli rozvrhnout a sehnat pomůcky. Oba s manželem pracujeme a jsme vytížení. A když dostanou úkol z pondělí na středu, aby nasbírali listy, tak i to je problém. Prostě dát na to více času, o víkendu není problém se jít projít a sbírat u toho listy. Samozřejmě je důležitá komunikace, když paní učitelka něco vysvětlí, tak jí poslechneme. Pro mě je nejhorší začátek školního roku, kdy děti každý den přijdou alespoň se třemi věcmi, které potřebují.

Jaký smysl podle vás domácí úkoly mají?

Ne, snažím se, aby děti byly samostatné. Samozřejmě pomůžu, když si dítě neví rady. Ale nechám ho vždy, aby si to samo zkusilo. V první třídě jsem viděla velkou výhodu u dcery, která krásně maluje a i psaní jí šlo samo. A je mladší a i počítání měla odposlouchané od bratra. Ale syn s kreslením, geometrií a psaním ... no to bylo. To jsme museli dlouhé hodiny trénovat na prázdnou a pak teprve na čisto. Bohužel pak měl už tak unavenou ruku. Ale takhle to muselo být.

Pomáhají domácí úkoly vašemu dítěti? Cítí se vaše dítě dobře po vypracování? Je sebejistější v učivu? Baví ho to?

Myslím si, že ano. Protože kolikrát po domácím úkolu si řekli: „Aha, to je vlastně jednoduché.“. A zautomatizovaly si to.

Pomáháte svému dítě s domácími úkoly? Jak často? Jak mu pomáháte?

Já jsem byla spíš dohled. Nebo děti rády seděly u mě v kuchyni, já jsem vařila a občas se mě na něco zeptaly. Nebo mi takhle četly. Když potřebovaly pomoc, tak protože domácí úkol nechápaly, nebo nevěděly. Největší problém byl u nové látky, ještě to při vysvětlování ve škole nepochytily. Tak to jsem to doma vysvětlila a to stačilo a jely sami. Chyby jsem většinou neopravovala, jen když mě to hodně bilo do očí. Nejsem toho zastánce.

Z jakého důvodu mu pomáháte?

Protože si o pomoc řekly.

Hodnotí učitel/ka vašeho dítěte domácí úkoly? Jestli ano, jak?

Syna učitelka ne a dcery ano.

Domácí úkoly by se neměly známkovat, nebo systémem hvězdiček, puntíků. Jsem zastánce toho, že by úkoly měly být podepsané, že to to dítě vypracovalo doma. Protože pokud se dávají nějaké puntíky za snahu, za pět puntíků může dítě dostat jedničku za snahu, tak je to nespravedlivé, když si to ty děti dělají dom, jiný v autobuse cestou do školy. Samozřejmě bych nenechala napsat dítě nesmysl.

Syn měl velmi náročnou paní učitelku od třetí třídy na češtinu, ale opravdu je hodně naučila a také na matematiku měl paní zástupkyni, to bylo to samé. Ale dcera od třetí třídy měla paní učitelku, která raději vyráběla, než se s nimi učila. A to byla tragédie.

A tam byl i problém, že hodnotila domácí úkoly. No a tak jsem je neposlala do školy se špatným úkolem. Ale pak paní učitelce tedy musela chybět ta zpětná vazba, kde mají děti mezeru.

Naše škola zavedla jednotný systém hodnocení domácích úkolů, protože si někteří rodiče stěžovali. Šlo hodně o dodržování a soudnost učitelů. Je to bodový systém, když žák zapomene úkol tak černý bodík a za pět těchto bodíků je pětka. Dělal se to ve všech předmětech. A pak se dostávaly děti poznámky a třídní důtky. Ale bylo to spravedlivé. Ty požadavky jsou sjednocené. Jako zákaz telefonů. Také jasná a jednotná pravidla.

Kde vaše dítě nejčastěji píše domácí úkoly?

U sebe v pokoji. A ze začátku hodně u mě v kuchyni.

V jakou dobu píše vaše dítě domácí úkoly?

Po škole si odpočinou, jdeme ven na procházku, když je hezky a potom se píše úkoly. Ale ne večer, jsou unavené děti a upřímně i já.

Zmiňujete před svým dítětem názor na školu, učitele? Nesouhlasíte s domácími úkoly? Nebo souhlasíte s učitelem a věříte mu.

Ne. Já si myslím, že něco pro dětská uši není. Nechci je ovlivňovat.

Poradíte si doma s úkolem vždy?

Někdy se nám také stalo, nebo stává, že vyhledáváme pomoc jiných rodičů.

Vyvolávají u vás doma domácí úkoly někdy negativní emoce?

Ano. Když já jsem unavená a děti jsou unavené. Je to látka, kterou to dítě už ve škole nepochopí, je to pro něj těžké. Nebo není obecně dobrá nálada.

Online výuku zvládli oba na jedničku. Každý je úplně jiný. Dcera si dávala pravidelně budík a splnila si vše do 13:00 hodin. Ale syn, když neměl zrovna online výuku, tak si přispal a učil se až od 22:00 nebo 23:00 hodin, táhnul si to celý den. Ale výsledky měli oba velmi dobré. Naší Barunku zajímá škola, baví ji to. Syn to má občas za trest. Ale na prvním stupni jsou domácí úkoly nezbytné. Motivací jsou známky, touha vyniknout. Jinak ho musí zajímat daný předmět. Syna zajímají dějiny a ty úkoly plní s chutí. Takže je tam určitě předmětové zaujetí.

ROZHOVOR 6

Žena

Rodina: úplná

Dosažené vzdělání: vysokoškolské

Mám: dcery i syna

Děti prospívají: velmi dobře

Jak dlouho (průměrně denně) se věnuje vaše dítě domácím úkolům?

My nemáme domácí úkoly.

Co si myslíte o domácích úkolech?

No, já si částečně myslím, že by být měly. To dítě je trošičku nuceno se připravovat, ne moc, ale trošku by mělo být. Naše děti se připravují, ale není to ve formě domácích úkolů. Náš pan učitel razí teorii, že domácí úkoly jsou o ničem, protože všechny děti dělají to stejné, kdežto ve skutečnosti by se měly připravovat na to, čemu nerozuměly a na to se soustředit doma. A ne ho dělat, i když vědí, že jsou v tom dobrý. Tak proto je nedává. A chce po nich, aby se sami zaměřily na to, co nezvládají. Referát možná, na přírodopis, vlastivědu. Ale to je jednou za měsíc. Až v páté třídě.

Jaké úkoly mají podle vás smysl?

Aby děti procvičily něco, co jim nejde.

Kde vaše dítě nejčastěji píše domácí úkoly?

Když už dělala nějaký referát, tak v obýváku.

V jakou dobu píše vaše dítě domácí úkoly?

Když už něco, tak navečer, protože před tím má kroužky.

Zmiňujete před svým dítětem názor na školu, učitele?

Ano, zmiňuji. Já si myslím, že by ty úkoly částečně mít měly, takže s ním částečně nesouhlasím. Barunka to ví. Já jí řeknu: „Dělala jsi něco z matiky?“. A ona odpoví: „My nic nemáme.“. Je pravda, že se dobře učí, tak to nemusím řešit. Ale myslím si, že dítě, které je slabší, nemá rodiče, kteří jsou tahouni, tak potom, když nemá dítě domácí úkol, tak ho k tomu učení nic nepřiměje. Když máš prostě „flákače“ i rodiče,

jim je to jedno, nemá domácí úkol, tak si k tomu nesedne sám a neprocvíčí si to. Tak já si myslím, že pro tyhle děti, které mají potřebu, tak je ten úkol opodstatněný.

Jak se vypořádala škola s online výukou?

No tak ta naše ... vlastně nic moc. Škola prakticky udělala to, že učitelé se nevrátili do škol, vyučovali asistenti. Takže to byla forma hlídání. Učitelé fungovali tak, že posílali maily s učivem, co se mají děti doma naučit. Ale to bylo všechno. Online výuka byla jen z angličtiny. Děti měly video konferenci. Tak to byla plnohodnotná výuka, od konce dubna. Ale z ničeho jiného nic.

Jak jste to zvládali doma?

Bylo to náročné pro rodiče. V páté třídě, aby se dítě naučilo samo to, co se má naučit bez výkladu je problematické. Bylo to tak, že jsem se naučila já, nebo manžel, a pak jsme to vyučovali my ji. Ale aby to bylo tak, že si dítě vyhledá video na „youtube“ z toho daného předmětu, tématu, naučilo se to, pochopilo, tak to u nás neexistovalo. My jsme to museli nastudovat, naučit jí to a procvičit to s ní. Můj názor je, že si to učitelé dost zjednodušili. Až na konci se scházeli v přírodě, kde je on dvakrát týdně vyučoval. A to byla velká úleva pro nás. Bylo to prakticky celý červen. Sešli se na 1,5 hodiny, udělal jim výklad, pak jim zadal v tuhle chvíli úkoly, co si mají procvičit. A pak se sešli ve středu, kde mohli říct, že to neumí, nechápou. To bylo na popud rodičů, ty se vzbouřili, že nevidí důvod, proč by učitelé měli být doma, a rodiče, kteří chodí do práce by měli vyučovat děti doma. Na základě toho se k tomu ten náš učitel takhle postavil.

Když to učitel přehání a vlastně „přepinkává“ svůj výklad a výuku na rodiče, ve smyslu, aby ty děti museli rodiče ještě doma učit, tak to je špatně. Ale pokud je to ve formě procvičování, když je to otázka 15 – 20 minut, tak by to mohlo být. Za 20 minut si lze matematika a češtinu v pohodě procvičit na 1. stupni.